

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771847 203008

0 1 0 1 2

RAZGOVOR

brigadir
Petar Čavar

Muzej koji
od zaborava
čuva priču o
Domovinskom ratu
i hrvatskim
braniteljima

ISPRAĆAJ 19. HRVCON-a U
OPERACIJU ISAF
SVOJOM SPREMNOŠĆU
I VJEŠTINAMA
PREDSTAVLJATE I
SVOJU DOMOVINU

SVIJET MULTIMEDIJE

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

ŽILINA

PLODNI SASTANAK

Ministarstvo Obrany

Sastanak načelnika glavnog stožera češke vojske generala zbora Vlastimila Piceka i njegova slovačkog kolege general-bojnika Petra Vojteka urođio je dogovorom o stvaranju zajedničke radne skupine, koja bi se bavila mogućim zajedničkim investicijama dviju zemalja u vojnu opremu. Sastanak se održavao u slovačkim gradovima Čadca i Žilina i trajao je čak tri dana (29. veljače - 2. ožujka). Kao moguće zajedničke akvizicije spomenuti su pokretni protuzračni radari MADR, radari za zračne luke te strojnice MINIMI. Generali su razmatrali i povećanje broja ljudi u svojim sastavnicama u Borbenoj skupini EU-a koja će biti na raspolaganju 2016., povećanje suradnje u vježbama prije upućivanja u ISAF, suradnju u obrani od nekonvencionalnih prijetnji, logističku vježbu Capable Logistician 2013. koja će se održati u Slovačkoj, suradnju u zračnom prijevozu te smanjenje broja vojnog osoblja u obje zemlje.

LONDON

SLIJETANJE DIVLJE MAČKE

Tijekom dvije serije desetodnevnih probi, zaključenih prošloga tjedna, prototip budućeg helikoptera Kraljevske ratne mornarice Wildcat sletio je na palubu fregate Iron Duke čak 390 puta, od toga 148 puta noću. *Divlja mačka* je sljednik helikoptera Lynx (*Ris*), koji služi Britancima više od 30 godina. Prvi helikopter bi trebao biti dostavljen početkom 2012., i to u sastav 700. mornaričke zračne eskadrile, koja će obučavati pilote Risa za novu letjelicu. Ministarstvo obrane od tvrtke AugustaWestland namjerava kupiti 28 Wildcata za mornaricu, a 34 za kopnenu vojsku.

MOD UK

SAN DIEGO

TREZVENA STRATEGIJA

Mornari s američkog broda USS Bonhomme Richard na fotografiji se ne utrkuju niti se igraju, nego sudjeluju u godišnjoj promociji zdravog načina života i akciji darivanja krvi. Dio programa odnosi se na propagiranje vožnje bez utjecaja alkohola - kroz naočale koje mornari nose okolina se vidi očima čo-

vjeka koji je pretjerao s pićem. Američka ratna mornarica je objavila fotografiju na svojoj web-stranici u povodu propagiranja strategije o odgovornom konzumiranju alkohola. Poruke strategije se baziraju na tri pitanja: "brojite li čaše?", "kolika je za vas standardna količina alkohola?" i "što je u čaši?"

US Navy

NEW DELHI

ZABRANA POSLOVANJA

Indijsko ministarstvo obrane je 5. ožujka objavilo prekid suradnje i zabranu poslovanja ministarstva i državne agencije za naoružanje sa šest poznatih namjenskih tvrtki. Zabrana traje deset godina i odnosi se na Singapore Technologies Kinetics, Israel Military

Industries, Rheinmetall Air Defence, ruski Corporation Defence, te dvije domaće tvrtke, T.S. Kisan i RK Machine Tools. Sve tvrtke su navodno povezane s korupcijskim skandalom iz 2009., kad je uhićen čelnik indijske agencije za naoružanje.

SAN ANTONIO

BOLNIČARI SLAVE

Zbor medicinskih specijalista-bolničara američke kopnene vojske je 1. ožujka obilježio 125. godišnjicu ustrojavanja. Prvi naziv bio im je Bolnički zbor i nosili su ga do 1903. Unatoč godišnjici, bolničari ističu da im prošlost seže još u 1775. godinu, kad je tijekom američkog rata za neovisnost Kongres osnovao Medicinsku službu. Danas u američkoj kopnenoj vojski ima više od 36 000 bolničara-specijalista.

Army Medicine

16

Školovanje u međunarodnom okružju - iskustvo više stranim polaznicima

Osim pripadnika našeg OS-a u Ratnu školu redovito dolaze i pripadnici oružanih snaga drugih zemalja. Uključujući i ovaj 14. naraštaj ukupno je bilo 20 polaznika iz stranih zemalja. U ovom naraštaju ima ih četvero, a iz razgovora s našim sugovornicima nameće se zaključak da je suradnja na području izobrazbe važan oblik međunarodne obrambene suradnje...

10

Muzej koji od zaborava čuva priču o Domovinskom ratu i hrvatskim braniteljima

O Domovinskom ratu prije svega pričamo u odnosu na žrtve koje su dane u obrani naše domovine, o narastanju OS-a, ljudima koji su branili Hrvatsku. Nastojimo osjećaj zajedništva, odanosti, vrijednosti Domovinskog rata, kao i znanja i vještine koje su ljudi u kratkom vremenu i složenim uvjetima stekli, prenijeti na mlađe naraštaje, a i one koji ulaze u sustav OS-a upoznati s vrijednostima Domovinskog rata

Naslovnicu snimio Nenad LAMBREŠČAK

Osim obučnih zadaća te onih na korist civilnoj zajednici, Inženjerijska pukovnija i njezine sastavnice, Prva pionirska satnija te Inženjerijska satnija za horizontalne konstrukcije, daju i veliki doprinos snagama OSRH koje će po potrebi djelovati u savezničkim misijama, i u NATO-u i u EU.

Najnovija ustrojbena cjelina, satnija za IED, bavi se borbot protiv improviziranih eksplozivnih naprava, koje su danas među najvećim prijetnjama u nestabilnim svjetskim područjima...

12

INŽENJERIJSKA PUKOVNJA ZOD-a

- 4 ISPRAĆAJ 19. HRVCON-a U OPERACIJU ISAF**
Svojom spremnošću i vještinama predstavljate i svoju domovinu
- 6 MORH**
Potpisani ugovori za nabavu vojne opreme
- 8 NOVOSTI IZ NATO-a**
Glavni tajnik NATO-a održao mjesečnu konferenciju za novinare
- 15 NOVOSTI IZ OSRH-a**
Ronilačka obuka u zimskim uvjetima

MORH I OSRH

VOJNA TEHNIKA

MAGAZIN

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 RATNO ZRAKOPLOVSTVO**
Taktički transport
- 26 VOJNE IZLOŽBE**
Eurosatory
- 30 PODLISTAK - GRADANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Jordan 1970. - 1971.
- 32 DOMOVINSKI RAT**
Informacije iz promidžbenih biltena srpskih snaga o događajima u Lici, u jesen 1991. (III. dio)
- 34 SVIJET MULTIMEDIJE**
Lagana Lytrotva kamera
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Koncert za Illok

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Josip KOPI

Svojom spremnošću i vještinama

Vi sudjelujete u stvaranju mira i sigurnosti u Afganistanu, i jednako kao što su drugi nekada pomagali nama tako mi sada možemo pomoći drugima. Spremni ste za to, a predstavljajući u svijetu svoja umijeća i vještine predstavljat ćete i svoju domovinu, Republiku Hrvatsku, rekao je ministar Kotromanović

Svečani ispraćaj 19. hrvatskog kontingenta Oružanih snaga (HRVCON-a) u područje mirovne operacije ISAF u Afganistanu održan je 2. ožujka u 91. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a u zagrebačkoj zračnoj luci Pleso. Ispraćaju su nazočili izaslanik Predsjednika RH Zlatko Gareljić, ministar obrane Ante Kotromanović, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, zamjenik načelnika GS OS-a za operacije, kontraadmiral Zdenko Simićić, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac te brojni drugi. Obraćajući se postrojenim pripadnicima ovog kontingenta, ministar Kotromanović je naglasio važnost i vrijednost hrvatskog sudjelovanja u mirovnoj operaciji ISAF. "Vi sudjelujete u stvaranju mira i sigurnosti u Afganistanu, i jednako kao što su drugi ne-

U sklopu kontingenta odlazi i 17 pripadnika oružanih snaga zemalja članica Američko-jadranske povelje

kada pomagali nama tako mi sada možemo pomoći drugima. Spremni ste za to, a predstavljajući u svijetu svoja umijeća i vještine predstaviti ćete i svoju domovinu, Republiku Hrvatsku”, rekao je ministar Kotromanović. General-pukovnik Drago Lovrić je, pozdravljajući pripadnike 19. kontingenta, podsjetio na važnost poštivanja kulture, običaja i religije Afga-

Bojnik Goran Šimunović

Odlazim u MP School, zapovjednik sam Mobilnog trening tima i ovo mi je treći odlazak u misiju ISAF u Afganistanu. Spremni smo za mentoriranje afganistanskih kolega, vojnih policajaca, kako u Kabulu tako i u drugim dijelovima te zemlje te za sve zadaće osiguranja i pružanja pomoći ANA-i. Posebno mi je drago što u ovu misiju odlazimo s opremom koja na sebi nosi hrvatski logo. Naša je oprema u mnogim segmentima vrlo kvalitetna, posebno mislim na kacige i vojne odore.

Zapovjednik 19. HRVCON-a brigadir Tomislav Galić zapovjedat će kontingentom od 339 pripadnika OSRH od čega je 16 žena

5

BROJ 387 / 9. OŽUJAK 2012.

HRVATSKI Vojnik

ređeni u Regionalno zapovjedništvo Sjever u Mazar-e-Sharifu i Regionalno zapovjedništvo u Kabulu. Hrvatski kontingenti Oružanih snaga koji već godinama sudjeluju u području mirovne operacije ISAF opremljeni su i obućeni po najvišim standardima, a u području Afganistana su višestruko prepoznati i potvrđeni po svojoj stručnosti u obavljanju brojnih zadaća

Skupnik Tomislav Cvrle

U misiju ISAF odlazim prvi put i za mene je to, prije svega, profesionalni izazov i prilika da dalje razvijam svoju vojnu karijeru. Pripreme za odlazak u misiju bile su ozbiljne i dugotrajne, no zahvaljujući njima svi smo dobro osposobljeni, pripremljeni smo, znamo što nas u Afganistanu čeka i što ondje trebamo raditi.

predstavljate i svoju domovinu

nistana, kao i na dosadašnje iznimne pohvale koje su za svoj rad i sudjelovanje dobivali prijašnji hrvatski kontingenti. Zlatko Garelić poželio je pripadnicima kontingenta da svoju misiju obave profesionalno i uspješno, pridonoseći miru, dobru i prosperitetu, na ponos Republike Hrvatske. Nakon dolaska u područje mirovne operacije, pripadnici 19. kontingenta ISAF-a bit će raspo-

te doprinosu u procesu stabilizacije stanja u toj zemlji. Uz brojne druge, najvažnije zadaće pripadnika HRVCON-a su školovanje, mentoriranje, obuka i potpora pripadnika Afganistanske narodne armije (ANA). ■

19. hrvatski kontingenat u operaciji ISAF sastavljen je od namjenski organiziranih snaga Vojne policije, namjenski organiziranih snaga pješaštva, stožernog osoblja, operativno-mentorskih timova za vezu, mentora u Vojno-poličijskoj školi, mentora u Vojnom obučnom centru u Kabulu, timova za logističku potporu te zračnog mentorskog tima.

Potpisivanjem ugovora o nabavi vojne opreme želimo pokazati da Oružane snage nisu samo potrošač nego i generator razvoja gospodarstva i određenih proizvoda koji mogu biti konkurentni u svijetu", kazao je ministar Kotromanović te dodao da se u Hrvatskoj proizvodi sva odjeća i obuća koju hrvatski vojnik nosi u misijama diljem svijeta te je naglasio da će MORH i dalje promicati hrvatske proizvođače u inozemstvu...

POTPISANI UGOVORI za nabavu vojne opreme

Potpisani ugovori o nabavi vojne opreme u vrijednosti su približno 32,5 milijuna kuna

Ministar obrane Ante Kotromanović potpisao je 2. ožujka deset ugovora o nabavi vojne opreme (odjeće i obuće) za potrebe opremanja Oružanih snaga RH s 21 hrvatskom tvrtkom - proizvođačima odjeće i obuće, u vrijednosti od približno 32,5 milijuna kuna.

Ugovore s MORH-om uime Zajednice ponuditelja, za nabavu borbenih odora i obuće za pripadnike OSRH-a potpisali su predstavnici tvrtki Kroko international d.o.o. i Inkop Obuća d.o.o., te ugovore o nabavi ostalih odjevnih predmeta za potrebe OSRH-a predstavnici tvrtki Galeb d.d. Omiš, Hemco d.o.o. Đakovo, Odjeća d.o.o. Zagreb, Varteks d.d. Varaždin, Jadran Tvornica čarapa d.d. Zagreb, Orljava d.o.o. Požega, te Šešir d.o.o. Zagreb.

Ministar Kotromanović uručio je certifikat o uvođenju u operativnu uporabu u OSRH jurišne puške VHS, proizvođača tvrtke HS Produkt iz Karlovca, direktoru tvrtke Željku Pavlinu

U izjavi za medije nakon potpisivanja ugovora ministar Kotromanović istaknuo je da se MORH odlučio za suradnju s domaćim tvrtkama u proizvodnji vojne opreme jer želi pridonijeti razvoju hrvatskoga gospodarstva. Dodao je da "potpisivanjem ugovora o nabavi vojne

"U tom smislu mogu najaviti da ćemo ove godine imati proizvode naše vojne industrije predstavljene na dva zbora vojne opreme i oružja - u Albaniji i Azerbajdžanu", istaknuo je Kotromanović.

Ovom je prigodom ministar Kotromanović uručio i certifikat o uvođenju u operativ-

nu uporabu u OSRH jurišne puške VHS, proizvođača tvrtke HS Produkt iz Karlovca, direktoru tvrtke Željku Pavlinu. Dodao je da je riječ o iznimno kvalitetnom proizvodu koji će ozbiljno konkurrirati drugima u svijetu i pridonijeti da Hrvatska vojska bude operativnija i sposobnija za zadaće koje je čekaju. Naglasio je također da se ova puška već upotrebljava u OSRH te da je testirana u hrvatskim misijama u Afganistanu, na Golalu i Sijera Leoneu. "Ove godine planiramo nabavu oko

Hrvatska tekstilna i odjevna industrija ima više od 30 000 zaposlenih i druga je u prerađivačkoj industriji po broju zaposlenih. Iznimno je pogodena krizom, a u posljednjih pet godina 10.000 radnika ostalo je bez posla. MORH je jedan od prvih koji je prepoznao važnost te industrije i njezine probleme te je tekstilcima i obućarima omogućio zaposliti svoje kapacitete i dobiti višegodišnje ugovore, istaknuli su između ostalog proizvođači.

tisuću jurišnih pušaka VHS, čime to oružje ulazi u širo operativnu uporabu Oružanih snaga RH", dodao je Kotromanović. Direktor tvrtke HS Produkt Željko Pavlin istaknuo je da puška ima i neke novitete kao što su optički ciljnik, koji je razvijen u suradnji s Institutom "Rudjer Bošković" te bacač granata koji omogućava da se puškom izvede bilo koja borbena zadaća. "Specifičnost ove puške jest u tome što je dodatno razvijamo i prilagođavamo za uporabu ljevacima i dešnjacima, što dosad nema ni jedna puška u svijetu", rekao je Pavlin.

Predstavnici hrvatskih tvrtki proizvođača vojne opreme s kojima su potpisani ugovori posebno su zahvalili Ministarstvu obrane koje je prepoznalo kako jedno tijelo državne uprave može iskoristiti potencijale domaće industrije dok s druge strane proizvođači mogu ponuditi visokokvalitetan proizvod po konkurentnoj cijeni. Proizvođači vojne opreme smatraju da su ugovori vrijedni 32 milijuna kuna tim tvrtkama znatan poticaj u krizi i pomoći u stabiliziranju domaće proizvodnje. ■

Izraženo zadovoljstvo hrvatskim doprinosom u Nordijskoj borbenoj skupini

Ministar obrane Ante Kotromanović primio je 5. ožujka u nastupni posjet veleposlanika Kraljevine Švedske u RH Fredrika Vahiquista.

Ministar je ovom prigodom zahvalio veleposlaniku Vahiquistu na švedskoj potpori Hrvatskoj tijekom pristupanja Europskoj uniji, kao i na ostvarenoj suradnji u sklopu Nordijske borbene skupine u 2011. gdje je RH sudjelovala s dva helikoptera i 20 pripadnika OSRH-a. "Cijenimo iskustva stečena u ovoj Borbenoj skupini i zainteresirani smo za daljnju suradnju u tom području", istaknuo je Kotromanović. Ministar je tijekom razgovora naglasio i doprinos koji RH daje u sklopu NATO-ove operacije ISAF u Afganistanu, ali i KFOR na Kosovu u osiguravanju stabilnosti i razvoja regije. "Sigurnost i stabilnost regije naš je prioritet. Hrvatsku vidimo kao lidera koji može podijeliti svoja iskustva, ali i pomoći ostalim zemljama u regiji na njihovu putu u euro-atlantske asocijacije", istaknuo je ministar. Švedski veleposlanik Vahquist je izrazio iznimno zadovoljstvo hrvatskim doprinosom i profesionalnošću pripadnika OSRH-a u Nordijskoj borbenoj skupini.

Snimio Josip KOPI

"Svojim angažmanom i osiguravanjem kritično potrebnih sposobnosti poput helikopterskog medicinskog prijevoza za potrebe Nordijske borbene skupine pokazali ste da ste profesionalan i pouzdan partner, ali i prijatelj Kraljevine Švedske", naglasio je. Ministar Kotromanović i veleposlanik Vahquist razgovarali su i o mogućnostima proširenja vojno-tehničke suradnje, ali i mogućnostima intenziviranja općenito gospodarsko - industrijske suradnje, kao i predstavljanju proizvoda hrvatske vojne industrije na švedskom tržištu.

OJI

7

Koncertom "The Queen Symphony" Simfonijski puhački orkestar OSRH-a obilježio 20. godišnjicu

Simfonijski puhački orkestar OSRH-a u Koncertnoj je dvorani Vatroslava Lisinskog 5. ožujka održao koncert "The Queen Symphony", simfonijsku obradu najvećih hitova britanske rok-grupe Queen. Bio je to završni koncert kojim su obilježili 20. godišnjicu djelovanja, u kojem razdoblju je Orkestar ostvario više od 1500 simfonijskih i komornih izvedbi diljem Hrvatske i u inozemstvu.

"The Queen Symphony" autora Tolga Kashifa, britanskog skladatelja i dirigenta, praizvedena je 2002. u Londonu i od tada je imala niz izvedbi. "Simfonija nije samo mješavina najvećih hitova skupine "Queen", već veliko simfonijsko djelo u kojem je tematski materijal Queenovaca korišten u najboljoj klasičnoj tradiciji", navodi u programskoj knjižici dirigent i zapovednik Orkestra Miroslav Vukovojac Dugan te dodaje da se izborom izvedbe "Queen Symphony" Orkestar OSRH-a upisao na mali popis puhačkih orkestara u svijetu

koji mogu izvesti ovaku vrstu simfonije.

Uvod u Koncert izvela je Klapa HRM-a "Sv. Juraj" jednom od najvećih uspješnica Queenovaca, skladbom "We are the champions", uz pratnju Orkestra i Zbora "Ex Zvezdice".

Kroz šest stavaka Simfonije obrađene su najpoznatije skladbe skupine Queen.

Uz Orkestar u izvedbi Koncerta sudjelovali su i solisti Vlatka Peljhan - violina, Lidiya Suchanek - violončelo te Darijan Ivezić na klaviru.

S. MIOČIĆ

Snimio Tomislav BRANDT

Lana KUNIĆ, foto NATO

Glavni tajnik NATO-a održao mješevnu konferenciju za novinare

Posljednji tjedni u Afganistanu bili su veoma teški i želio bih izraziti sućut obiteljima čiji su voljeni poginuli u valu nasilja koji je zahvatio tu zemlju. Tim je riječima svoju redovitu mješevnu konferenciju za novinare započeo glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. "Ti hrabri ljudi bili su u Afganistanu da bi ondje izgradili sigurnu budućnost, a svaki napad na naše postrojbe je i napad na tu budućnost", rekao je Rasmussen te dodao da oštrosuduje zločine koji su se u toj zemlji dogodili u posljednjih nekoliko tjedana. Poručio je i da će zajedno s afganistanskim vlastima učiniti sve da bi se nasilje zaustavilo.

"Razgovarao sam prošloga tjedna s predsjednikom Karzajem i ohrabrio sam ga da poduzme sve potrebne korake kako bi sprječili nasilje te osigurali sigurnost ISAF-ovih postrojbi", rekao je novinarima glavni tajnik. Napomenuo je i da je važno zapamtitи da su u protekla dva tjedna stotine pripadnika afganistanskih snaga sigurnosti priskočile u pomoć da bi se osigurala sigurnost ISAF-ovih postrojbi i njihovih baza. Rasmussen je najavio i da će se na samitu, koji će se u svibnju održati u Chicagu, dogovoriti iduća faza tranzicije u Afganistanu i to sve do povlačenja postrojbi koje je predviđeno za 2014. godinu. "Želim jasno podcrtati da je siguran Afganistan naš cilj i nakon 2014. godine", napomenuo je glavni tajnik. Podsjetio je i na sastanak koji je nedavno održan u Washingtonu, a gdje su dogovorene smjernice samita koji će se održati za nepunih 12 tjedana. "Očekujem da ćemo se u Chicagu usuglasiti oko Smart Defence načina obrane i da će to postati način na koji poslujemo", rekao je Rasmussen te dodao kako taj način obraćen podrazumijeva projekte koji bi se trebali realizirati odmah, dugoročne projekte te one strateški važne. Naglasio je da će

se razmotriti i brojni multinacionalni dugoročni projekti, i to oni koji su već u tijeku, poput projekta proturaketnog štita te zračne policije. "Usmjerit ćemo se i na niz strateških projekata do 2020., i nakon nje. Kao što je pokazala i naša operacija u Libiji, još uvijek smo suočeni s nekim manjkavostima u našim kapacitetima, kao što je to punjenje goriva u zraku", podsjetio je glavni tajnik. Naglasio je i da je dosadašnja suradnja dala poticaj za transformaciju NATO-a. Glavni je tajnik iskoristio priliku da bi Srbiji čestito na nedavno dobivenom statusu zemlje kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji. "To je znak napretka i rezultat reformi. Želio bih vidjeti da cijeli zapadni Balkan postigne svoj cilj i postane dio naše euroatlantske obitelji", rekao je Rasmussen. Upitan kako komentira izbore u Rusiji, s obzirom na to da je OEES upozorio kako je ondje bilo nepravilnosti, glavni je tajnik rekao da ima na umu opservacije OEES-a, no i da očekuje nastavak angažmana u pozitivnom dijalogu s tom zemljom. "Izbor će vjerojatno urođiti kontinuitetom na razini dužnosnika i ruske politike i nadam se da će donijeti nastavak zalaganja za konstruktivan dijalog i suradnju Rusije i NATO-a", rekao je Rasmussen. Podsjetio je da je, nakon samita NATO-Rusija u Lisabonu 2010., ostvaren velik napredak glede suradnje u Afganistanu, suzbijanju terorizma, piratstva i krijumčarenja droge. Rasmussen smatra da će se moći napredovati i na drugim poljima pa tako i kada je riječ o proturaketnoj obrani. "Rusija će, kao i NATO, imati korist od takve suradnje", rekao je glavni tajnik te dodao da je jasno da ne postoji suglasje o baš svim pitanjima, no i da se te razlike moraju nadvladati uime zajedničke sigurnosti.

oo

Nova interaktivna socijalna medijska platforma WE-NATO

Da bi omogućio otvoren i transparentan dijalog sa svima onima koji imaju pitanja o radu Saveza, NATO je nedavno pokrenuo interaktivnu socijalnu medijsku platformu WE-NATO. Internetska stranica zamišljena je kao mjesto na kojem građani mogu podjeliti svoje ideje s NATO-ovim dužnosnicima, no i kao mjesto gdje mogu iznijeti svoje kritike, mišljenja i komentare. Na WE-NATO platformi korisnici mogu izravno postavljati i pitanja te sudjelovati u razgovoru uživo s nekim dužnosnikom Saveza. Tako je među prvima, i to u povodu Međunarodnog dana žena, organiziran i chat s Kolindom Grabar Kitarović, pomoćnicom glavnog tajnika za javnu diplomaciju.

NATO je sigurna investicija

Neredi koji su se dogodili u američkoj bazi u Bagramu, još se nisu u potpunosti stišali, a prošloga je tjedna tim povodom reagirao i Pentagon iz kojeg je priopćeno da NATO u Afganistanu neće promijeniti svoju strategiju. Naime, u Pentagonu ističu da su i ministar obrane Leon Panetta i načelnik glavnog

stožera general Martin Dempsey odlučni da se nastave operacije kojima je svrha da afganistske snage do kraja 2014. preuzmu odgovornost za sigurnost u svojoj zemlji. Kako je potvrdio glasnogovornik američkog ministarstva obrane George Little, koalicijske snage će se iz ovog izaći čvrše i ujedinjenije. On je istaknuo da posljednji događaji nisu zaslijepili ljudе da ne vide napredak koji je u toj zemlji postignut. Naime, prema njegovim riječima ISAF-ove snage predvodene NATO-om, i u partnerstvu s afganistanskim nacionalnim snagama, nanose poraze Al-Qaidi i njezinim terorističkim saveznicima i onemoćuju im da u Afganistanu stvore sigurno utočište.

Da NATO mora ostati usredotočen na stvaranje stabilnosti u Afganistanu unatoč prosjedima i nasilju koji su zahvatili tu zemlju, potvrdio je i glavni tajnik Saveza Andres Fogh Rasmussen. "Unatoč izazovima s kojima se suočavamo, ne smijemo iz vida izgubiti naš cilj - stabilan Afganistan. To nam je svima u interesu, to mora ostati težiste našeg zajedničkog nastojanja", rekao je glavni tajnik na seminaru NATO-a u Washingtonu gdje se dužnosnici Saveza pripremaju za samit koji će se održati u svibnju u Chicago. Naime, upravo bi na tom samitu trebao biti poznat raspored odlaska zapadnih snaga iz Afganistana. U NATO-ovoј strategiji u Afganistanu ključno je postaviti na noge djelotvorne lokalne

Glavni tajnik NATO-a još je jednom podsjetio na važnost pristupa Pametne obrane. Podsjetio je da to znači postavljanje prioriteta te multinacionalnu suradnju, što podrazumijeva da saveznici mogu imati pristup sposobnostima koje si pojedinačno ne bi mogli priuštiti. Rasmussen je istaknuo da ovakav racionalni i zajednički pristup obrani ne smije biti izgovor za daljnje rezove nacionalnih proračuna.

policjske i vojne snage. Rasmussen je ocijenio da je način na koji su se afganistske snage sigurnosti nosile s prosjedima izazvanim paljenjem Kurana pokazao koliki su napredak ostvarile.

Glavni je tajnik u Washingtonu istaknuo i da će se saveznici upravo na nadolazećem samitu morati obvezati na dugoročnije ciljeve. "Iako ne možemo predvidjeti koliko će ova gospodarska previranja trajati, znamo da će trajati posljedice koje su uzrokovala", kazao je te podsjetio da je NATO i u dobrim i u lošim vremenima – sigurna investicija pa se stoga moraju nastaviti ulaganja u njega, kako vojna tako politička i finansijska.

Znate li ...
da članica NATO-a Island,
nema oružanih snaga.

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

O Domovinskom ratu prije svega pričamo u odnosu na žrtve koje su dane u obrani naše domovine, o narastanju OS-a, ljudima koji su branili Hrvatsku. Nastojimo osjećaj zajedništva, odanosti, vrijednosti Domovinskog rata, kao i znanja i vještine koje su ljudi u kratkom vremenu i složenim uvjetima stekli, prenijeti na mlađe naraštaje, a i one koji ulaze u sustav OS-a upoznati s vrijednostima Domovinskog rata

**brigadir Petar Ćavar,
načelnik Muzejskog multimedijalnog
odjela Domovinskog rata Vukovar**

Muzej koji od zaborava čuva priču o Domovinskom ratu i hrvatskim braniteljima

Memorijalni centar Domovinskog rata u Vukovaru godišnje posjeti oko trideset tisuća posjetitelja. Kakve su njihove reakcije, u čemu je značenje Memorijalnog centra u očuvanju istine, vrednota i sjećanja na Domovinski rat i žrtve koje su dane za obranu naše domovine razgovarali smo s načelnikom Centra brigadirom Petrom Ćavarom.

Koja je bila temeljna ideja vodilja za realizaciju Memorijalnog centra Domovinskog rata?

Realizacija projekta počela je 2007. godine kad je ustrojeno povjerenstvo za pokretanje ovog projekta na čelu s general-pukovnikom Slavkom Barićem. Zadaća je bila u gradu heroju Vukovaru napraviti memorijalni, informacijski centar Domovinskog rata gdje bi na jednom mjestu u cijelosti prezentirali Domovinski rat u Hrvatskoj. Osim naglaska na Domovinski rat smatrali smo da je važno

istaknuti i mirnu reintegraciju jer su upravo njome oslobođeni posljednji okupirani dijelovi Republike Hrvatske. O Domovinskom ratu prije svega pričamo u odnosu na žrtve koje su dane u obrani naše domovine, o narastanju

Između 25 000 do 30 000 ljudi svake godine posjeti Centar. Imamo već ustaljenu i međunarodnu vojnu suradnju. Dolazi nam i veliki broj posjetitelja iz inozemstva i to sa svih kontinenata. Primjerice već tradicionalno nam dolaze polaznici Američke ratne škole.

OS-a, ljudima koji su branili Hrvatsku. Nastojimo osjećaj zajedništva, odanosti, vrijednosti Domovinskog rata, kao i znanja i vještine koje su ljudi u kratkom vremenu i složenim uvjetima stekli, prenijeti na mlađe naraštaje,

a i one koji ulaze u sustav OS-a upoznati s vrijednostima Domovinskog rata.

Ispunjava li Centar svoju svrhu?

Možda je najvrednije, prije svega govorim s ljudske strane, da su Centar posjetitelji izuzetno dobro prihvatali. To se može iščitati i iz Knjige posjeta, zadovoljstva koje posjetitelji iskazuju u osobnim kontaktima s nama koji ovdje radimo, povratnih informacija. Veseli ih što postoji mjesto gdje se Domovinski rat ne prezentira samo izložbenim postavima nego i to što priču o Domovinskom ratu mogu doživjeti u gradu heroju. To samo po sebi ima golemo značenje. Zanimljive su i posebno dojmljive reakcije djece. Jedan maleni Luka je napisao "Ovo je moj najsjajniji dan u životu." Dijete koje ima sretno djetinjstvo upravo dan kad dolazi u Centar doživljava kao nešto posebno. Moram napomenuti da djeci mlađih uzrasta pristupamo na drugačiji način. Ne govorimo im

o najtamnijim strahotama rata već ponajprije o ljudskim vrijednostima branitelja i svih koji sudjelovali u obrani Hrvatske i napravili sve kako bi mali Luka i druga djeca imali sretno djetinjstvo.

Tko je sudjelovao u osmišljavanju ovih postava, odnosno zašto baš ovi postavi?

Idejno rješenje projekta izradio je arhitekt Željko Kovačić na osnovi kronološkog koncepta zbivanja u Domovinskom ratu koji je predložio Vojni muzej kroz 14 cjelina. Zamišljeno je da se u Centru predstavi nastajanje svih grana OS-a, najznačajnije bitke, ustrojavanje brigada kao i aktivnosti civilnog

Zanimljive su i posebno dojmljive reakcije djece tijekom posjeta Centru. Jedan maleni Luka je napisao "Ovo je moj najsretniji dan u životu." Dijete koje ima sretno djetinjstvo upravo dan kad dolazi u Centar doživjava kao nešto posebno. Djeci mlađih uzrasta pristupamo na drugačiji način, govorimo im ponajprije o ljudskim vrijednostima branitelja i svih koji sudjelovali u obrani Hrvatske i napravili sve kako bi mali Luka i druga djeca imali sretno djetinjstvo.

Izložbeni postavi: Bitka za Vukovar, Pješačko naoružanje u Domovinskem ratu, Prikaz srpskih koncentracijskih logora Stajićevo i Begejci, Simulacija bojnog polja, Novinarski napisi o Vukovaru 1991.-1996., prikaz opasnosti od minsko-eksplozivnog polja, prikaz prvog samostalnog zrakoplovnog voda, prevožnjaci ručne izrade, zbirka osobnog naoružanja ručne izrade, aleja topništva, zaštitna oprema upotrebljavana u Domovinskem ratu i dr...

društva u potpori OS. Postojeće sadržaje neprekidno nadopunjujemo. Smatramo da je to naša dužnost prema posjetiteljima, ponuditi im nove i nove sadržaje iz postojećih fundusa. Mnoge eksponate i izložbene postave kao što je prikaz logora Stajićevo i Begejci u cijelosti su osmislili djelatnici Centra. Dužnost nam je eksponate koje imamo staviti u funkciju,

o njima ispričati priču. Bilo bi neprimjereno da posjetitelji koji nam dođu po drugi put ne vide neke nove sadržaje.

Fundus muzejske grade neprekidno se povećava...

Da. Većina eksponata, koji su predviđeni za kompletну postavu Centra, iz Vojnog je muzeja. No još uvijek nismo u mogućnosti sve izložiti. A i gradani kad dođu vide nove eksponate koje smo dobili, izlažemo ih i navedemo izvor, pa i oni donose razne predmete koje su sačuvali tijekom ovog vremena i bili su dio njihovih privatnih zbirki.

S kim i na koji način surađujete na lokalnoj razini?

Na lokalnoj razini doista imamo potporu. Surađujemo s predstavnicima gradskih i županijskih vlasti, udružama iz Domovinskog rata, Gradskim muzejom, Institutom Ivo Pilar Vukovar, vatrogascima, Komunalnim poduzećem

Vukovar, Hrvatskim domom. Osim s institucijama razvili smo dobru suradnju i s pojedincima, primjerice s Alenkom Nad Mirković s kojom smo surađivali na osmišljavanju izložbe Vukovar press od 1991. do 1996. Napomenuo bih da nitko od nas u tom projektu nije mjerio tko će koliko truda dati. Najveća vrijednost je to što se takvom suradnjom ne stvara nekakva nezdrava konkurenca već nam je svima cilj napraviti dobar posao.

Neki su postavi u potpunosti gotovi, u nekim su prostorima u tijeku radovi. Na čemu se trenutačno radi i što možemo očekivati u skoroj budućnosti?

U tijeku je adaptacija objekta broj 6 koji nosi naziv Fotografije u Domovinskom ratu. Prva faza radova bi trebala biti gotova tijekom proljeća. Tako ćemo dobiti još jedan kvalitetan izložbeni prostor. Namjera nam je postupno, u skladu s mogućnostima, obnavljati i druge prostore u Centru. Dosta radimo i na izradi multimedijalnih materijala. Tako smo izradili i multimedijalni CD o Ovcari, na isti ćemo način predstaviti i zemljovide o Vukovaru. Sve to iz dostupnog materijala rade djelatnici Centra. Nastojimo ostvariti i suradnju s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu. Povod nam je bio razgovor s Tomislavom Vrbancem, voditeljem njihove zbirke knjiga o Domovinskem ratu, koji je objavljen u vašem glasilu.

Uglavnom uvijek nastojimo napraviti nešto novo i što bolje se pripremiti za posjetitelje koji u najvećem broju u Memorijalni centar počinju dolaziti upravo u ovo doba godine.

Domagoj VLAHOVIĆ, foto Davor KIRIN i arhiva IP

Osim obučnih zadaća te onih na korist civilnoj zajednici, Inženjerijska pukovnija i njezine sastavni-
ce, Prva pionirska satnija te Inženjerijska satnija za horizontalne konstrukcije, daju i veliki doprinos
snagama OSRH koje će po potrebi djelovati u savezničkim misijama, i u NATO-u i u EU. Najnovi-
ja ustrojbena cjelina, satnija za IED, bavi se borbom protiv improviziranih eksplozivnih naprava,
koje su danas među najvećim prijetnjama u nestabilnim svjetskim područjima...

INŽENJERIJSKA PUKOVNija ZOD-a

Most kod Zaboka

Posljednji primjer vještosti mostogradnje koju su obavili djelatnici Inženjerijske pukovnije jest most tipa Bailey M-2, postavljen krajem prošle godine na rijeci Krapini blizu Zaboka. Objekt je postavljen nedaleko od mosta koji se renovira. Čvrsti Bailey je sprječio prometni kolaps, te uštedio građanima Krapinsko-zagorske županije vrijeme i novac koji bi potrošili koristeći se raznim prometnim obilaznicama.

Inženjerima OSRH je trebalo četiri dana da ga postave. Da je slučaj bio hitniji, vojnici bi cijeli posao mogli obaviti u dan i pol! Troškovi postavljanja mosta za OSRH su iznosili tek 20 000 kuna, a nadoknадila ih je lokalna uprava.

Uz Bailey M-2, pukovnija postavlja i pontonske mostove PMP, a za brzi prijelaz vodenih prepreka služi se amfibijskim prevožnjacima, te čamcima, koji služe kad nastupe poplave, poput onih koje su 2010. pogodile Turopolje.

Inženjerijska pukovnija u sastavu Zapovjedništva za obuku i doktrinu (ZOD) Hrvatske kopnene vojske je postrojba ustrojena krajem 2007., no, kao i mnoge druge, ima slavne korijene u Domovinskom ratu, ponajviše u 33. inženjerijskoj brigadi. Tada je i inženjerijski rod dao velik doprinos ne samo pobjedi, nego i kasnije izgradnji infrastrukture i normalizaciji života na područjima pogodenima ratom. Posljedice rata inženjeri uklanjaju i danas, a naročito njihovi pirotehničari. "Na neki su način inženjeri ostali u ratu", slikovito govori zapovjednik Pukovnije brigadir Robert Suntešić, u svom uredu u vojarni "Kamensko", u kojoj je smješten najveći dio postrojbe. U blizini, u krugu od nekoliko kilometara, nalaze se i poligoni Cerovac i Skakavac. S vojarnom čine trokut koji, gotovo u svakom pogledu, udovo-

java vježbovnim i obučnim potrebama Pukovnije. Prednost je što je "trokut" teritorijalno u središtu Hrvatske, pa inženjeri u relativno kratkom roku mogu stići i na istok i na jug Hrvatske. Oni to i čine, zbog vojnih potreba, a i kad je potrebna pomoć Hrvatskoj i njezinim stanovnicima, što su više puta pokazali kod elementarnih nepogoda.

Inženjerijska satnija za horizontalne konstrukcije je prošla certifikaciju, a ove bi godine trebala uslijediti i njezina afirmacija, koju je jedan vod već prošao. Od prvog lipnja ove godine, taj će vod biti i na raspolaganju te eventualno djelovati u sklopu Borbene skupine EU.

Obuka pirotehničara u vojarni "Kamensko"

"Dom inženjerije"

Karlovački inženjeri nisu jedini u OSRH. Jake sastavnice iz tog roda imaju i Zapovjedništvo za potporu, te obje gardijske brigade. Brigadir Suntešić, međutim, kaže da u Pukovniji sebe nazivaju "dom inženjerije". Takav naziv preuzeli su od američkih kolega, koji tako označavaju postrojbe koje su matične za određeni rod ili struku, što Inženjerijska pukovnija vjerojatno i jest. Naime, gotovo su svi inženjeri koji rade u OSRH prošli neki oblik obuke u Pukovniji. Dakle, Pukovnija, osim djelatne i izvršne, ima i vrlo izraženu obučnu funkciju. To se smatra izvrsnim za samu postrojbu, jer ona u potpunosti sudjeluje u formiranju kadro-

Najnovija ustrojbenja cijelina unutar Pukovnije jest Satnija za IED. Bavi se borbot protiv improviziranih eksplozivnih naprava, koje su danas među najvećim prijetnjama

Uspješni i u novim okolnostima

Pirotehničari Inženjerijske pukovnije su 14. veljače imali glavnu ulogu u probijanju ledene barijere na Dravi nedaleko od Osijeka pomoću eksploziva, operaciji koja je odjeknula u cijeloj Hrvatskoj. Pomogli su im pripadnici Riječne bojne, još jedne od ustrojbenih cjelina u sastavu Pukovnije. Prisjećajući se te akcije, brigadir Suntešić kaže da je više no zadovoljan njezinim ishodom. Naime, u razbijanju leda nisu imali prakse. "Sve smo obavili na temelju naputaka iz stare literature, kontakata s ljudima koji su je pisali, te putem dostupnih iskustava iz miniranja leda na Dunavu koje datira još iz pedesetih godina. U svakom slučaju, pokazalo se da je teorija dobro napisana", kaže zapovjednik Pukovnije. Najbitnije je da Pukovnija može pomoći civilima i u tom dosad nepoznatom segmentu, zaključuje brigadir.

Prva pionirska satnija certificirana je za NATO-ove Ciljeve snaga i to za poslove doprinosa postrojbama borbene potpore. Ove bi jeseni satnija trebala biti afirmirana, dakle, dobiti stupanj više od certifikacije, tj. potvrdu potpune spremnosti i kompatibilnosti za djelovanje u sklopu snaga Sjevernoatlantskog saveza.

va koji poslige rade u njima, na usko specijaliziranim područjima inženjerije. Mladi kada u Pukovniju ulazi redovito i nema opasnosti od gubitka teško stecenih i razvijenih inženjerijskih vještina u OSRH. Primjerice, upravo tijekom našeg posjeta vojarni, u njima je skupina od tridesetak mlađih vojnika prolazila rigoroznu obuku za pirotehničare. Nadalje, Pukovnija obučava i vojnike koji se, na raznim

razinama izobrazbe, školuju na HVU i nisu inženjeri, ali trebaju stići osnovna znanja iz tih struka. To je posao Obučne satnije, jedne od sastavnica Pukovnije, zadužene za sve oblike obuke.

Besprekorni pirotehničari

U razgovoru o ustrojbenim cjelinama Pukovnije, prvo smo se dotaknuli pirotehničara, vjerojatno međi najekspoziranjih inženjeraca. Nije ni čudo, njihov je posao najopasniji, a vještine besprekorne. Djeluju u sastavu Pionirske bojne, trenutačno je velik broj njih na poligonu "Eugen Kvaternik" kod Slunja, gdje rade na izgradnji novoga uništavališta ubojitih borbenih sredstava. Ima ih i južnije, točnije, u Pađenima. Ondje uklanjuju opasnost od

**Zapovjednik Inženjerijske pukovnije,
brigadir Robert Suntešić**

UBS-ova preostalih nakon prošlogodišnjeg požara u tamošnjem vojnem skladištu. Na te je dvije lokacije u 2011. godini pregledano više od 13,5 milijuna četvornih metara i neutralizirano je 317 minsko-eksplozivnih naprava.

Zanimljivo je što je jedna od satnija Pionirske bojne (Prva pionirska satnija) certificirana za NATO-ove ciljeve snaga i to za poslove doprinosa postrojbama borbene potpore. Ove bi jeseni satnija trebala biti afirmirana, dakle, dobiti stupanj više od certifikacije, tj. potvrdu potpune spremnosti i kompatibilnosti za djelovanje u sklopu snaga Sjevernoatlantskog saveza. Prvi vod navedene satnije već je afirmiran, jer je postupak uklapanja u NATO započeo još davno prije, u vrijeme dok je Hrvatska bila članica Partnerstva za mir.

Najnovija ustrojbenaa cjelina unutar Pukovnije jest Satnija za IED. Bavi se bombo protiv improviziranih eksplozivnih naprava, koje su danas među najvećim prijetnjama u nestabilnim svjetskim područjima. Zato je njihova struka osobito cijenjena.

Prepoznati od NATO-a i EU

U postizanju postavljenih partnerskih ciljeva mnogo je postigla i druga sastavnica Pukovnije. Riječ je o dijelu 1. bojne, za koju brigadir Suntešić kaže da je glavna inženjerijsko-strojnograditeljska snaga

OSRH: sposobna je uređivati puteve, zapovjedna mesta, luke, aerodrome... U međunarodnom prepoznavanju, slučaj je sličan kao kod Pionirske bojne. Dakle, Inženjerijska satnija za horizontalne konstrukcije je prošla certifikaciju, a ove godine bi trebala uslijediti i njezina afirmacija, koju je jedan vod već prošao. Od prvog lipnja ove godine, taj će vod biti i na raspolažanju te eventualno djelovati u sklopu Borbene skupine EU. Slijedi zaključak da Inženjerijska pukovnija daje veliki doprinos snagama OSRH koje će po potrebi djelovati u savezničkim misijama, i u NATO-u i u EU.

Bilo gdje u svijetu, i u povijesti ratovanja, među vojnim inženjerima uvijek su u oči upadali i oni koji su zaduženi za brzo svladavanje vodenih prepreka. Tu zadaću u Pukovniji ima Pontonirska bojna, jedina te vrste u OSRH. Danas majstorski graditelji mostova upečatljivo pridonose civilnoj zajednici. Trenutačno je u Hrvatskoj, od Slavonije do Dalmacije, oko 50 mostova postavljenih njihovim vještim rukama, a s njih 40 se koriste civili.

Što se tiče tehničke opremljenosti Pukovnije, brigadir Suntešić smatra da su procesi nabave, planirani još početkom 2000. gotovo u potpunosti realizirani. To je posebice vidljivo kod spomenutih verificiranih satnija, koje su "potpuno popunjene tehnikom i spremne". ■

Pontonirska bojna u svladavanju vodenih prepreka

Namjena Inženjerijske pukovnije ZOD-a

- inženjerijsko osiguranje borbenih djelovanja
- izgradnja cesta, mostova i namjenskih objekata
- izvođenje radova humanitarnog razminiranja
- ispomoći civilnim strukturama u slučajevima elementarnih nepogoda i katastrofa (poplave, požari, potresi)
- provedba obuke inženjerijskih specijalnosti (SVO, Selektivska obuka, program "Kadet")
- provedba obuke deklariranih snaga za upućivanje u mirovne operacije s ciljem ispunjenja zahtjeva interoperabilnosti.

Tečaj za rukovatelja vitlom

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi od 27. veljače do 2. ožujka proveden je tečaj za rukovatelja vitlom. Cilj tečaja je da polaznici usvoje znanja o poznavanju, rukovanju i održavanju vitla na terenskim i teretnim vozilima te da primjenjuju naučeno u terenskim uvjetima primjenjujući propisane mjere zaštite na radu, protupožarnu zaštitu i zaštitu okoline. Na obuci je bilo 11 polaznika., a tečaj koji traje 35 sati podijeljen je na dva dijela. U prvom dijelu koji traje sedam sati polaznici se upoznaju s namjenom, dijelovima i sredstvima za rad vitla. U drugom dijelu od 28 sati praktičnom vježbom polaznici se osposobljavaju za samostalan rad vitlom te uporabu priručnih sredstava za samouzlačenje i izvlačenje.

M.T.

Ronilačka obuka u zimskim uvjetima

Pripadnici Vojnoobavještajne bojne HKoV-a tijekom veljače su uspješno proveli obuku iz održavanje sposobnosti djelovanja pod vodom i na vodi u jezerima i rijekama. Obuka je održana u području jezera "Sabljadi" i provedena je u ekstremnim uvjetima vanjskih temperatura koje su se kretale od -17°C do - 4°C te temperature vode od +3°C do + 6°C. Provedeno je uvježbavanje elemenata taktičkih posupaka pod vodom i na vodi kao što je orijentacijsko kretanje, komunikacija itd.

Obuka je provedena u suradnji s pripadnicima Središta za obuku HRM-a te je još jednom pokazala vrlo dobru suradnju Vojnoobavještajne bojne HKoV-a i Središta za obuku HRM-a. Tijekom zajedničkog obučavanja i međusobnog prenošenja znanja i iskustava svrha je obuke održavanje zahtijevanih sposobnosti djelovanja pod vodom i na vodi te održavanje sposobnosti u provedbi združenih zadaća.

Ovakom obukom pripadnici bojne rade i na održavanju svojih sposobnosti radi potpore civilnim strukturama za što je postrojba u proteklom razdoblju bila više puta angažirana.

OJI

Održan seminar o borbi protiv ilegalnih aktivnosti na moru

U sklopu provedbe bilateralne vojne suradnje s Ratnom mornaricom Republike Francuske 28. i 29. veljače u vojarni Sv. Nikole u Lori, održan je seminar "Borba protiv ilegalnih aktivnosti na moru i djelovanje države". Nositelj organizacije

i provedbe aktivnosti bila je Obalna straža RH, a provoditelji seminara pripadnici RM-a Republike Francuske uz koje su bili nazočni vojni izaslanik Republike Francuske u Republici Hrvatskoj brigadir Eric Prigent i mornarički vojni izaslanik SAD-a Robert Woods.

Predstavnici RM-a Republike Francuske održali su seminar na teme: Akcije države na moru u Francuskoj, Nacionalna mornarica u akciji na moru, Operativni kapaciteti novog broda Francuske mornarice, Obrana suverenih prava i nacionalnih interesa, Zaštita osoba i dobara, Zaštita okoliša i Borba protiv ilegalnih akcija na moru.

Seminar je omogućio pripadnicima HRM-a nova znanja u području misija i zadaća obalnih straža i pozitivna iskustva koja će koristiti djelatnicima Obalne straže RH u provedbi budućih zadaća te nastavak zajedničke suradnje s RM-om Republike Francuske.

OJI

Osim pripadnika našeg OS-a u Ratnu školu redovito dolaze i pripadnici oružanih snaga drugih zemalja. Uključujući i ovaj 14. naraštaj ukupno je bilo 20 polaznika iz stranih zemalja. U ovom naraštaju ima ih četvero, a iz razgovora s našim sugovornicima nameće se zaključak da je suradnja na području izobrazbe važan oblik međunarodne obrambene suradnje...

Školovanje u međunarodnoj ISKUSTVO VIŠE STRANIM

Ratna škola najviša je razina izobrazbe u Oružanim snagama i to ne samo Republike Hrvatske nego i brojnih drugih zemalja. Razlika u odnosu na Ratnu školu OSRH-a, u drugim zemljama može biti u nazivu, duljini trajanja izobrazbe, donekle i nastavnim sadržajima. Ali princip je isti i uspešan završetak te razine izobrazbe u pravilu je preduvjet za napredak u karijeri i dobivanje visokih vojnih činova. U Ratnoj se školi, za razliku od drugih škola, promišlja na najvišoj, strategijskoj, nacionalnoj razini.

Osim pripadnika našeg OS-a u Ratnu školu redovito dolaze i pripadnici oružanih snaga drugih zemalja. Uključujući i ovaj 14. naraštaj ukupno je bilo 20 polaznika iz stranih zemalja. U ovom naraštaju ima ih četvero - brigadir Vlado Blažanović iz OS-a Bosne i Hercegovine, pukovnik Zdenko

Udovič, prvi polaznik do sada iz Republike Slovenije, pukovnik Zlatko Kuzmanov iz OS Republike Makedonije, a iz OS Republike Njemačke na školovanju je pukovnik Jörg Rauher koji će biti i budući njemački vojni izaslanik u Hrvatskoj.

Pukovnik Zdenko Udovič, prvi je polaznik iz Republike Slovenije

Kvalitetu nastavnih programa, predavače kao i organizaciju nastave te suradnju s kolegama iz Hrvatske ocijenili su odličnom. Istaknuli su i da je rijetka praksa da na ovu razinu izobrazbe kao predavači dolaze predsjednici države i vlade, ministri, cijenjeni sveučilišni profesori što sve našoj Ratnoj školi daje dodatnu težinu.

Do sada je najviše polaznika bilo iz

Bosne i Hercegovine i Makedonije što je i očekivano jer kod njih još uvijek nema ove razine izobrazbe. Dolazak u Hrvatsku logičan je odabir i to zbog blizine, a nema ni jezičnih barijera, napominje brigadir Blažanović te dodaje da su njegova očekivanja ne samo ispunjena nego i više od toga. Kako se na školovanje upućuje samo jedan

polaznik, konkurenca je velika a za onog tko je odabran, to je velika čast, ali i odgovornost kazali su nam brigadir Blažanović, koji se u OSRH-u školovao na Časničkoj i Zapovjedno-stožernoj školi, i pukovnik Kuzmanov koji je u Hrvatskoj već bio i u Vojnodiplomatskoj školi. Pukovnik Kuzmanov, koji je u Makedoniji na doktorskom studiju sigurnosti obrane, napominje da je veliki dio nastave kompatibilan onome što on izučava na doktorskom studiju, te da bi se s obzirom na nastavni plan i program Ratna škola mogla zvati i nacionalna škola sigurnosti obrane. "Radi se na strategijskoj razini, a teme koje se obrađuju ne odnose se samo na vojna pitanja nego i obrambena na razini države."

Pukovnik Udrović ističe da iako u Sloveniji imaju ovu razinu izobrazbe, pripadnike svojih OS-a redovito šalju na izobrazbu u druge zemlje. Prema njegovim riječima školovanje u međunarodnom okružju je vrlo vrijedno jer se razmjenjuju iskustva a nova saznanja do kojih se dođe mogu se ugrađivati i u obrazovni proces svoje zemlje.

Razmjenju iskustava, stjecanje poznatstava i prijateljstva, upoznavanje s OS-om drugih zemalja tijekom procesa izobrazbe svi sugovornici su ocijenili kao dobru osnovu za daljnju suradnju i zajednički rad primjerice u međunarodnim misijama, na vojnim vježbama ili bilo kojoj drugoj zajedničkoj aktivnosti.

Razlika u Oružanim snagama zemalja naravno ima. Svaka zemlja ima svoje specifičnosti, ali bitno je da odlično možemo surađivati u međunarodnim misijama i drugim zajedničkim aktivnostima, napominje pukovnik Rauber iz Njemačke.

Iz razgovora s našim sugovornicima nameće se zaključak da je suradnja na području izobrazbe važan oblik međunarodne obrambene suradnje, koju bi trebalo i proširiti, kako većim brojem polaznika tako i većim brojem zemalja iz kojih dolaze. ■

odnom okružju POLAZNICIMA

Brigadir
Vlado
Blažanović
iz OS BiH
do sada je
već završio
Časničku i
Zapovjedno-
stožernu
školu na
HVU

Pukovnik Jörg Rauber nakon
školovanja preuzet će dužnost
vojnog izaslanika u RH

PORINUT PRVI OPHODNI BROD NPA 500

Brazilsko brodogradilište Estaleiro Ilha SA (EISA) porinulo je 15. veljače prvi ophodni brod klase Macaé iz programa brazilske mornarice NPa (Navio Patrulha) 500. Gotovo istodobno brazilska je mornarica objavila kako je od iste brodograđevne tvrtke naručila još jedno plovilo iste klase od ukupno šest plovila. Dostava porinutog ophodnog broda očekuje se krajem ove godine.

Glavne brodograđevne odlike su maksimalna istisnina oko 500 tona uz duljinu 55,6 m, širinu 9,3 m i gaz 2,5 m. Omođen je smještaj za 35 članova posade dok je najveća brzina 21 čv dok je doplov 25.800 Nm pri brzini od 15 čvorova. Pogonski se sustav sastoji od dvaju dizelskih motora MTU 16V 4000 M90. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od glavnog topa Bofors kalibra 40 mm te dva topa kalibra 20 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

OŽIVLJAVA HLR PROGRAM

S dva sklopljena ugovora s tvrtkama Sikorsky i Northrop Grumman tijekom veljače US NAVAIR (Naval Air Systems Command) je počelo oživljavanje HLR (Heavy Lift Replacement) programa, koji je neko vrijeme nosio i oznaku CH-53X. Riječ je o razvoju teškog transportnog helikoptera CH-53K koji predstavlja značajna poboljšanja u odnosu na prethodnu inačicu CH-53E Super Stallion, čime se prije svega američkom Marinskom korpušu želi osigurati dodatna nova platforma za prijevoz teškog tereta i ljudi. CH-53K će karakterizirati jača pogonska skupina

od tri turbovratilna motora, novi krakovi glavnog i repnog rotora, nova avionika u pilotskoj kabini, nova transmisija, novi fly-by-wire sustav upravljanja, niz strukturalnih poboljšanja te najvažnije - povećana nosivost. Helikopter će karakterizirati i nešto veće dimenzije trupa te povećana težina, čak do 5300 kg više u odnosu na CH-53E, odnosno njegova bi maksimalna težina trebala biti 38.400 kg. Maksimalna nosivost tereta trebala bi biti oko 12.300 kg, uz maksimalni dolet od oko 2000 km. Očekuje se kako bi prototip CH-53K mogao biti spreman za uvođenje

u inicijalnu operativnu uporabu tijekom 2015. godine.

I. SKENDEROVIC

PORINUTA PRVA IZRAELSKA AIP PODMORNICA

Prva od ukupno tri podmornice klase Dolphin (Type 800) sa zračno-neovisnom (AIP) propulzijom namijenjenih izraelskoj ratnoj mornarici porinuta je u njemačkom brodogradilištu tvrtke Howaldtswerke-Deutsche Werft. Prve dvije podmornice sa zračno-neovisnom propulzijom naručene su tijekom 2006. te čine modificiranu inačicu postojećih podmornica klase Dolphin a modifikacija se prije svega očituje u novoj vrsti propulzije, sličnoj onoj koja je ugrađena u njemačke podmornice Type 212 uz

neke druge, manje modifikacije. Ukupna vrijednost ove akvizicije iznosila je oko 1,3 milijarde dolara pri čemu njemačka Vlada snosi troškove trećine vrijednosti plovila. Tijekom 2011. naručena je i treća modificirana podmornica, a ukupna vrijednost nabave iznosi milijardu eura koju će u potpunosti financirati izraelska mornarica. Međutim, u lipnju prošle godine Njemačka je prihvatala podmiriti 135 milijuna eura od ukupne vrijednosti treće podmornice.

M. PTIĆ GRŽELJ

IZRAEL NABAVLJA NOVE ŠKOLSKE AVIONE

Sredinom veljače, tijekom međunarodnog velesajma zrakoplovne tehnike u Singapuru, potvrđena je izraelska odluka za kupnju talijanskih naprednih školsko-borbenih aviona. Riječ je o avionima M-346 Master koje prozvodi tvrtka Alenia Aermacchi dio koncerna Finmecanica. Odabir izraelskog ministarstva obrane čeka konačnu potvrdu Vlade kako bi počelo završno sklapanje ugovora. Njime bi Izrael naručio 30 aviona M-346 za iznos od oko milijarde američkih dolara te postao treći operater na ovom tipu aviona. Svi Masteri bi trebali biti dostavljeni do kraja 2014. godine.

Tim bi iznosom uz avione bila obuhvaćena i dostava potrošnog materijala, pričuvnih dijelova, tehničke dokumentacije te obuka izraelskog tehničkog i letačkog sastava. Uz M-346 bila je razmatrana i nabava južnokorejskog naprednog školsko-borbenog aviona T-50 Golden Eagle koji proizvodi tvrtka Korean Aircraft Industries. Predstavnici Alenia Aermacchia najavljaju kako je dio njihove ponude i sklapa-

nje offset ugovora kojim bi se definiralo ulaganje u izraelsko gospodarstvo, odnosno nabava roba i usluga na izraelskom tržištu u iznosu od minimalno milijarde dolara.

M-346 Master primarno je prijelazni školski avion za borbe avione 4. i 5. generacije, uz iskoristivost u određenim borbenim djelovanjima. Pogonsku skupinu čine dva motora Honeywell/ITEC F124-GA-20, svaki potiska od po 28,50 kN, koji omogućavaju maksimalnu brzinu od 1 255 km/h. Operativni vrhunac leta je 3715 m, dok je dolet 1890 km. Maksimalna težina aviona na polijetanju iznosi 9 500 kg, na devet podyjesnih točaka može ponijeti do 1 800 kg zrakoplovnog naoružanja u različitim kombinacijama avibombi, navođenih projektila i raketnih zrna.

I. SKENDEROVIC

Foto: Alenia Aermacchi

BESPOSADNI A-10

Tijekom veljače američka obrambena agencija DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency) sklopila je novi ugovor s tvrtkom Aurora Flight Sciences koja je uz Northrop Grumman i Raytheon uključena u razvoj besposadne inačice jurišnog borbenog aviona A-10 Thunderbolt II. Prototip besposadnog A-10 bit će razvijen u sklopu DARPA-ina programa PCAS (Persistent Close Air Support).

Jedan od temeljnih ciljeva koji se kani postići razvojem besposadnog A-10 jest širenje bliske zračne potpore koju mogu pozvati časnici za navođenje u kopnenim postrojbama kao dio JTAC (Joint Terminal Attack Controller) sustava komuniciranja i navođenja. Prema zamislima DARPA-e besposadni jurišnici A-10 trebali bi se odazvati pozivu JTAC-a unutar šest minuta, odnosno trebali bi biti sposobni za djelovanje po ze-

maljskim ciljevima i s udaljenosti do 54 km. DARPA-a planira započeti s prvim probnim letovima i vježbovnim napadima na ciljeve tijekom 2015. godine.

I. SKENDEROVIC

TAKTIČKI TRANSPORT

Loša cestovna infrastruktura i dugačke linije komunikacije čine cestovne konvoje neprikladnim načinom opskrbe. Helikopteri se čine dobrom alternativom ali visok operativni tempo i teški uvjeti njihove resurse vrlo brzo dovode na alarmantno nisku razinu. Zapovjednicima tako jedna od opcija postaje poslati avion da obavi posao helikoptera

Završetkom Hladnog rata vojske razvijena svijeta započinju s transformacijom na novi svjetski poredak. Doktrine se mijenjaju. Rigidne divizije napuštaju se u korist bojištu prilagodljivih modularnih formacija, a povećanje mobilnosti postaje jednim od temeljnih trendova razvoja. Danas, dvadeset godina poslije jedna Stryker brigada Američke kopnene vojske može se razmjestiti i započeti s borbenim operacijama bilo gdje u svijetu za samo pet dana od polijetanja prvog aviona. Međutim, to povećanje mobilnosti nije došlo besplatno. Ono je plaćeno povećanom ovisnošću o logističkoj potpori jer u odlasku na područje operacija Stryker brigada nosi zalihe za samo tri dana operacija. Nakon toga, ovisno o intenzitetu borbi i klimatskim

uvjetima treba joj popuna zaliha svakih tri do sedam dana.

Dnevna potrošnja

Dnevna potrošnja (eng. one day's supply) je logistički termin za količinu zaliha koja je usvojena kao standard za predviđanje prosječne dnevne potrošnje postrojbe pod određenim uvjetima. Za Stryker brigadu (300 oklopnih vozila, 500 kamiona i 3900 ljudi) u borbama srednjeg intenziteta (50% snaga uključeno je u borbe u svakom trenutku) i umjerenim klimatskim uvjetima (bez previsokih i preniskih temperatura) dnevna potrošnja iznosi 65 tona vode, 16 tona hrane, 79 tona goriva, 12 tona streljiva i 45 tona vojne opreme, pričuvnih dijelova, medicin-

skih potrepština i fortifikacijskog materijala. Ne računajući gorivo i vodu koja nije u bocama riječ je o 220 NATO standardnih 463L paleta.

Asimetrično ratište

Današnja ratišta nisu konvencionalna već asimetrična koja ne razlikuju pozadinu od prve linije bojišta. Za konvoje opskrbe to znači da opasnost od zasjeda prijeti od trenutka kad napuste svoju bazu. Cestovna infrastruktura često je vrlo loša, a linije komunikacije dugačke pa su konvoji mnogo duže izvan svojih baza. Prema statistikama Središta za naučene lekcije Američke kopnene vojske od 2003. do 2007. godine u Iraku i Afganistanu je samo u konvojima za opskrbu stradalih više od 2800 ljudi.

Opskrba zrakom

Veliki gubici u konvojima primorali su zapovjednike u Iraku i Afganistanu na prebacivanje jednog dijela misija opskrbe na helikoptere. U početku se to činilo dobrim rješenjem jer su se gubici u konvojima smanjili a zahtjevi počele i stizati kamo su krenule. Međutim, visok operativni tempo i teški uvjeti u kojima se leti (pijesak, velike nadmorske visine i visoke ambijentalne temperature) njihove resurse vrlo brzo dovode na alarmantno nisku razinu pa zapovjednicima uskoro nije preostalo ništa drugo nego poslati avion da obavi posao helikoptera.

Avion u ulozi helikoptera

Helikopter je na današnjem ratištu nezamjenjiv jer može sletjeti i poletjeti okomito. Međutim, kada adekvatna staza za slijetanje nije upitna avion postaje nekoliko puta učinkovitije prijevozno sredstvo od helikoptera. Da je to doista tako možda najbolje dokazuje i činjenica da se Američka kopnena vojska, koja se još od Vrijetnamskog rata generički oslanja na helikoptere, još uvjek koristi i malom flotom transportnih aviona C-23B Sherpa.

Standard Hercules

Nakon 50 godina službe u 60 ratnih zrakoplovstava malo je onih koji se danas ne bi složili da je C-130 Hercules postao standard. S teretnom kabinom prema kojoj su danas konstruirana gotovo sva vojna vozila i četveromotornom

pogonskom skupinom C-130 pruža operativnu fleksibilnost o kakvoj korisnici dvomotornih aviona mogu samo sanjati. I u otkazu jednog motora njegova će posada još uvjek imati respektabilnih 75% snage dok posada dvomotornog aviona može računati na samo 50%.

U NATO savezu C-130 danas upotrebljava 15 ratnih zrakoplovstava, a njih šest se koristi najnovijom inačicom C-130J Super Hercules opremljenog s 30% učinkovitijom pogonskom grupom i novom digitalnom avionikom. Međutim, C-130 nije jeftin avion pa ga vrlo malo zemalja može priuštiti u dovoljnju broju.

Manji avion vs C-130J

Prema izvješćima Državnog ureda za reviziju jedan "produženi" četveromotorni C-130J Super Hercules američku Vladi danas košta 107 milijuna dolara dok je manji dvomotorni C-27J Spartan 47 milijuna dolara. Nadalje, prema troškovniku američkog Ministarstva obrane sat leta C-130J je 5080 dolara, a C-27J 2111 dolara. Međutim, C-130J nosi 21.7 tona tereta a C-27J samo 11.5 tona, pa po toni nosivosti oba aviona koštaju otprilike jednak. Međutim, to vrijedi samo onda kada je C-130J naveden maksimalno.

Manji avion vs helikopter

Helikopter je u današnjem ratovanju nezamjenjiv jer može sletjeti i poletjeti okomito. Međutim, zbog načina na koji to postiže, odnosno načina na koji stva-

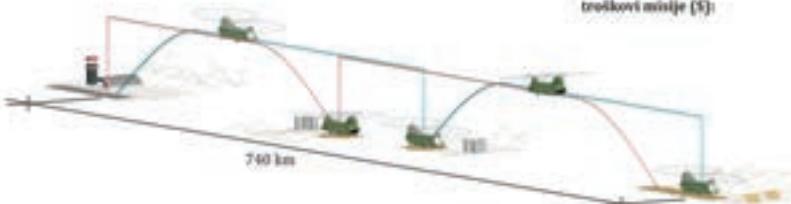
JPADS (Joint Precision Air Drop System) i LC-LA (Low Cost - Low Altitude)

Glavni problem desantiranja je zanos vjetra. Što je brzina spuštanja tereta manja, odnosno visina desantiranja veća, utjecaj vjetra bit će veći i obratno. U skladu s tim metode desantiranja dijele se na metode velike brzine i metode male brzine (spuštanja tereta). U metodama velike brzine avion funkcioniра poput bombardera. U bazi podataka njegova navigacijskog sustava nalaze se balističke osobine tereta koje se zajedno s aktualnim podacima o vjetru u desantnoj prostoriji i visini i brzini leta obrađuju i prezentiraju pilotu (po mogućnosti na HUD prikazniku) kao točka za otvaranje "vatre". Ono što ovu metodu desantiranja danas čini sve popularnijom (za određene vrste tereta) je svakako i razvoj Low cost - low altitude sustava. Riječ je o padobranu izrađenom od vrlo jeftinih sintetičkih materijala čija je cijena tri puta manja od klasičnog padobrana. Preciznost koja se danas postiže ovom metodom desantiranja kreće se u vrijednostima od oko 200 metara. U metodama male brzine danas se sve više prelazi na sustav JPADS. Riječ je o upravljivom padobranu tipa "krilo" s GPS upravljačkom jedinicom. Sustav je vrlo praktičan kada treba dostaviti zalihe specijalnim postrojbama koje ne žele kompromitirati svoju poziciju. S visine od 25 000 stopa, ovisno o tipu padobrana (postoji nekoliko veličina) i brzini i smjeru vjetra JPADS sustav ima dolet od 15 do 50 km. Preciznost koja se danas postiže ovom metodom desantiranja kreće se u vrijednostima od nekoliko desetaka metara.

S odlično dimenzioniranom teretnom kabinetom i četveromotornom pogonskom skupinom C-130 pruža operativnu fleksibilnost o kakvoj korisnici dvomotornih aviona mogu samo sanjati. No, on nije jeftin pa ga vrlo malo zemalja može priuštiti u dovoljnju broju

ra uzgon on nikada neće imati brzinu i dolet aviona. Nadalje, iz istog razloga helikopter je i mnogo složeniji stroj od aviona pa će mu servisni intervali uvećati biti kraći a operativni troškovi veći od aviona slične nosivosti. Tako na primjer transportni helikopter CH-47D Chinook ima servisni interval svakih 200 sati leta, a transportni avion C-27J svakih 750 sati. Isto tako, njegovi operativni troško-

CH-47D Chinook**C-27J Spartan**

Shema 1. Zbog dvostruko manje brzine CH-47D će na ruti provesti dvostruko više vremena nego C-27J. Kada se to pomnoži s pet puta većim operativnim troškovima, proizlazi da su troškovi misije za CH-47D otprilike deset puta veći nego za C-27J

vi iznose 11037 dolara po satu leta dok operativni troškovi C-27J iznose 2111 dolara po satu leta. Međutim, helikopter leti i dvostruko sporije od aviona pa na razini cijele misije razlika u operativnim troškovima postaje još veća.

U primjeru (Shema 1.) usporedno je prikazana misija opskrbe prednje baze helikopterom CH-47D i avionom C-27J na udaljenosti od 830 km (450 nm). Prednja baza ima improviziranu stazu dužine 900 m (3000 ft) čija nosivost je ekvivalentna nosivosti vlažne livade (CBR 4). Teret je težak šest tona i nalazi se na tri NATO standardne 463L palete.

Zbog dvostruko manje brzine CH-47D će na ruti provesti dvostruko više vremena nego C-27J. Kada se to pomnoži s pet puta većim operativnim troškovima proizlazi da su troškovi misije za CH-47D otprilike deset puta veći nego za C-27J. Troškovi misije za CH-47D bili bi još i veći kada bi se

uračunali i troškovi održavanja prednjih baza za popunu goriva jer s teretom od šest tona CH-47D tijekom misije dva puta mora sletjeti po gorivo. Rizik misije za CH-47D veći je ne samo zato što je

svako slijetanje kritična faza leta (osobito na pustinjskom terenu gdje se javlja fenomen zasljepljenosti pilota pjeskom) nego i zato što je veliki helikopter koji sporo i nisko prilazi na slijetanje na asimetričnom ratištu relativno laka meta.

Manji avion vs manji avion

Manji transportni avioni postaju sve popularnija alternativa kada je riječ o misijama opskrbe. Trenutačno na tržištu postoji nekoliko takvih manjih (lakih) transportnih aviona a dva najpopularnija su Airbus Military C-295M i Alenia Aeronautica C-27J Spartan. Oba su operativno dokazani avioni i oba imaju solidnu korisničku bazu. Međutim, između njih ipak postoje određene razlike koje ih u nekim situacijama mogu učiniti dobrim a u nekim manje dobrim izborom pa ih vrijedi dodatno objasniti.

C-27J vs C-295M

Temeljna razlika između C-27J i C-295M proizlazi iz činjenice da je jedan od njih beskompromisno konstruiran za vojnu primjenu dok se u razvoju drugog vodilo računa i o mogućoj komercijalnoj primjeni. Naime, zbog konkurentnosti na civilnom tržištu koje prije svega vrednuje malu nabavnu cijenu i male operativne troškove C-295M ima manje robusnu konstrukciju i "tanju" arhitekturu sustava nego C-27J zbog čega je on nešto jeftiniji

Helikopter je u današnjem ratovanju nezamjenjiv. Međutim, zbog načina na koji stvara uzgon on nikada neće imati brzinu i dolet aviona

Foto: ISAF

23

ali je zato i manje otporan na borbe na oštećenja nego C-27J. Što se tiče otpornosti na borbena oštećenja, oba su aviona opremljena modularnim oklopom i suvremenim samoobrambenim sustavima (detektorom radarskog ozračenja, detektorom približavanja rakete i lanserima mamaca) ali još uvijek samo C-27J dolazi opremljen samozanavljujućim sustavom neutralnog plina (OBIGGS) koji sprečava eksploziju gorivnih para u spremnicima za gorivo u slučaju pogađanja.

Zahvaljujući snažnijoj pogonskoj grupi C-27J je bolji izbor i kada se radi o operacijama u teškim uvjetima poput Afganistana. Međutim, ono gdje njegova pogonska grupa zaista dolazi do izražaja nije penjanje već spuštanje, odnosno taktičko spuštanje.

Taktičko spuštanje

Zbog opasnosti od prijenosnih raketnih PZO sustava kao što su Stinger i Igla (NATO klasifikacija SA-16/18/24) taktičko spuštanje je danas neizostavna faza leta na ratištu. Jedan od načina na koji se ono izvodi jest prelet aerodroma na sigurnoj visini izvan dometa navedenih raketnih sustava (oko 4500 m iznad visine aerodroma) a zatim spuštanje po spiralnoj putanji unutar sigurne zone aerodroma (sigurna zona aerodroma je zona po kojoj se svakodnevno kreću prijateljske ophodnje). Međutim, spuštanje po spiral-

noj putanji ne dopušta veliku brzinu jer bi radijus zaokreta tada probijao granice sigurne zone aerodroma pa se ne smatra najboljim izborom ako je na dotični aerodrom potrebno dostaviti veću količinu tereta u kratkom vremenu.

Drugi način na koji se izvodi taktičko spuštanje jest strmo i (uglavnom) pravocrtno spuštanje velikom brzinom. Za razliku od prethodno opisanog načina ono ne pruža zaštitu sigurne zone aerodroma ali zato traje dvostruko kraće čime se protivniku ostavlja manje vremena za reakciju. Međutim, za takav način taktič-

kog spuštanja avion mora biti opremljen zračnim kočnicama ili nekim drugim uređajem za stvaranje aerodinamičkog otpora jer će mu u protivnom nosivost tereta biti neprihvatljivo mala.

Kada je riječ o zračnim kočnicama ni C-27J ni C-295M ih nemaju. Ono što C-27J ima jest poseban automatski sustav za nadzor radnih parametara pogonske grupe (FADEC sustav) koji na pritisak gumba u pilotskoj kabini njegove elise pretvara u velike zračne kočnice. Koliko je taj sustav kočenja učinkovit autoru je demonstrirano na simulatoru prilikom nedavnog posjeta tvornici C-27J u Torinu u Italiji. Demonstracija je započela na visini od 4500 metara (15 000 stopa) iznad visine aerodroma. Neposredno prije početka spuštanja pilot je usporio avion na minimalnu brzinu i izvukao podvozje kako bi stvorio prostor za prirast brzine koji će uslijediti nakon obaranja nosa. Nakon preleta točke početka spuštanja (proračun navigacijskog sustava) pilot je aktivirao sustav kočenja elisama i naglo oborio nos. Avion je bio natovaren sa šest tona tereta i gorivom za alternaciju udaljenu sat leta pa je maksimalna brzina s izvučenim podvozjem dosegnuta relativno brzo. Nakon toga pilot smanjuje kut spuštanja a kada su se elementi leta ustalili instrumenti u kabini pokazivali su kut od 20° i vertikalnu brzinu od 4000 stopa u minuti. Nakon toga je uslje-

Transportni avion kao neposredna potpora snagama na tlu

U posljednje vrijeme sve se više razmatra uporaba taktičkog transportnog aviona u ulozi neposredne potpore postrojbama na tlu. U takvom scenariju transportni avion bi iz pripravnosti na zemlji ili u zraku (danas su gotovo svi opremljeni sustavom za popunu goriva u letu) bio pozvan na dostavu ključnih zaliha (streljiva ili sanitetskog materijala) koje mogu biti presudne za konačan ishod bitke. Međutim, takav scenarij traži opremanje transportnog aviona mrežnim sustavom jer jedino tako njegova posada može odabrati sigurnu rutu za ulazak i izlazak iz zone cilja i koordinirati svoje postupke s ostalim sudionicima neposredne potpore.

C-27J Spartan**C-130J Super Hercules****C-295M**

Shema 2. Najveću količinu tereta na improviziranu stazu neće prevesti avion s najvećom nosivosti (C-130J) nego onaj s najvećom strukturalnom učinkovitosti (C-295M). Osim toga iz primjera je vidljivo i to da C-27J i C-295M trebaju 30% kraću stazu pa se pretpostavlja da bi se njima moglo opskrbiti mnogo više prednjih baza nego s C-130J

dilo slijetanje i kočenje. Vrijeme na štoperici bilo je 3 minute i 35 sekundi. Uz malo izmaglice u atmosferi to je vrijeme koje daje vrlo dobre šanse za preživljavanje.

Slijetanje na improvizirane staze

Najveći problem improviziranih (neasfaltiranih) staza jest što one ne traju dugo. Ovisno o strukturalnoj učinkovitosti aviona (strukturalna učinkovitost = nosivost tereta/težina strukture aviona) i značajkama njegova podvozja svaka improvizirana staza omogućit će samo određeni broj

slijetanja i polijetanja (prolaza) nakon čega će postati neupotrebljiva.

U primjeru (Shema 2.) usporedno je prikazana misija opskrbe prednje baze avionima C-27J, C-130J i 295M na udaljenosti od 1700 km (900 nm). Kao i u prethodnom primjeru prednja baza ima improviziranu stazu dužine 900 m (3000 ft) čija nosivost je ekvivalentna nosivosti vlažne livade (CBR 4). Teret za C-27J i C-295M je težak šest tona dok je za C-130J težak 12 tona jer je riječ o dvostrukom većem avionu koji bi s manjim teretom bio neprihvatljivo neučinkovit.

Najveću količinu tereta na improviziranu stazu neće prevesti avion s najvećom nosivosti (C-130J) nego onaj s najvećom strukturalnom učinkovitosti (C-295M). Osim toga iz primjera je vidljivo i to da C-27J i C-295M trebaju 30% kraću stazu pa se pretpostavlja da bi se s njima moglo opskrbiti mnogo više prednjih baza nego s C-130J.

Teretna kabina

C-27J i C-295M se bitno razlikuju i po značajkama teretne kabine. Teretna kabina C-295M je duža i niža od teretne kabine C-27J što je prednost ako je prevoženje ljudi i paleta temeljna namjena aviona (C-295M nosi jednu paletu ili tri vojnika više). Međutim, ako postoji potreba za prevoženjem lako taktičkih vozila s "tvrdim" krovom kao što su HMMWV ili IVECO LMV tada teretna kabina C-295M jednostavno nije dovoljno visoka.

Kada je riječ o utovaru i istovaru tereta treba istaknuti da se zahvaljujući posebno konstruiranom podvozju visina poda teretne kabine C-27J može prilagođavati visini podnice kamiona u rasponu od pola metra ili nagnuti unatrag do 4.3° kako bi ulazak vozilom bio lakši. Osim toga, pod teretne kabine C-27J ima i dvostruko veću nosivost po jedinici dužine i površine od poda teretne kabine C-295M pa je manipulacija teretom u njegovu slučaju C-27J mnogo lakša i brža (što se u konačnici odražava i na propusnost aerodroma).

Kada slijetanje nije moguće

Iz perspektive logističara slijetanje je u odnosu na desantiranje preferirana metoda dostave tereta jer se u desantiranju

TABLICA 1: Mogućnosti desantiranja C-27J i C-295M

	C-27J	C-295M
NOSIVOST A22 CDS KONTEJNERA (#)	12	8
DESANTIRANJE A22 CDS KONTEJNERA PO JEDNOM PRELETU (#)	6	8
DESANTIRANJE NA JEDNOJ PALETI (t)	6	3,6
DESANTIRANJE NA DVJE/TRI PALETE (t)	9	8
DESANTIRANJE LAPES TEHNIKOM (t)	5	6
PADOBRANACA	46	50

Zahvaljujući velikoj strukturalnoj učinkovitosti C-295M je nenadmašan kada je riječ o operacijama s improviziranih staza

Foto: Airbus Military

25

određeni dio tereta i desantne opreme uvijek ošteći. Analize iz Iraka i Afganistana pokazale su da se samo trećina desantne opreme nakon desantiranja vrati u logističku bazu. Od te trećine jednom trećinom se može koristiti odmah, drugu je moguće popraviti a treća je obično toliko oštećena da nije isplativo popravljati. Međutim, iz perspektive pilota desantiranje je preferirana metoda jer se avion manje izlaže protivničkoj vatri (osobito noću) a i zadržavanje na odredištu je tijekom desantiranja mnogo kraće pa se s jednako brojem aviona može obaviti mnogo više misija u jedinici vremena.

C-27J vs C-295M – a pobjednik je...

Kao i u svemu drugom u životu odgovor je – ovisi. Ako se manji avion nabavlja kako bi rasteretio veći poput C-130 Herculesa ili C-160 Transalla onda je C-27J bolje rješenje jer ga veća visina teretne kabine čini kompatibilnijim nego C-295M (prepakiravanje odnosno prilagođavanje visine palete nešto je što se na ratištu pokušava izbjegći u najvećoj mogućoj mjeri jer smanjuje propusnost aerodroma, traži dodatnu infrastrukturu, dodatno osiguranje i dodatnu radnu snagu).

Ako se dotično zrakoplovstvo već koristi C-130J Super Herculesom onda je C-27J utoliko bolje rješenje jer s tom inačicom Herculesa dijeli pogonsku grupu (motor i elisu) i 80% avionike a to su dvije najskuplje stavke u održavanju aviona.

Ako se manji avion nabavlja kako bi rasteretio transportni helikopter kao što je CH-47, onda je C-295M bolje rješenje. Teretna kabina mu je po dimenzijama (prije svega visini) gotovo identična teretnoj kabini CH-47 pa omogućava mnogo veću standarizaciju tereta. Osim toga, C-295M može dostaviti mnogo više tereta na improviziranu stazu nego C-27J što ga u operativnom smislu čini mnogo bližim helikopteru nego većem avionu. Zbog činjenice da je C-295M konstruiran za komercijalnu primjenu prepostavlja se i da su mu operativni troškovi barem 30% manji od C-27J. Međutim, ako je riječ o operacijama na visokim temperaturama i velikim nadmorskim visinama, nešto slabija pogonska grupa bi ipak mogla biti ograničavajući čimbenik.

Ako manji avion bude jedini avion u zrakoplovstvu, odnosno kada se avion ne nabavlja zbog optimizacije nego zadovoljavanja temeljnih potreba onda bi se trebalo ići logikom da se u manjem

avionu dobije što više od Herculesa. U tom pogledu C-27J je bolje rješenje jer ima veći dolet, veću nosivost i višu teretnu kabinu od C-295M. Analiza misija opskrbe iz Afganistana pokazala je da bi C-27J mogao prevoziti 10% nepaletiziranog tereta koje je u tim misijama prevozio C-130 Herculesa što nije mnogo ali je još uvijek dvostruko više od 5% koliko bi prema istoj analizi mogao C-295M.

Ratna zrakoplovstva bi prilikom odbira transportnog aviona u obzir trebala uzeti i to čime se koriste njihovi susjedi. Naime, odabir istog aviona kakvim se koriste susjadi mogao bi im donijeti uštede kroz zajedničku zalihu pričuvnih dijelova ili zajedničko središte za obuku pilotskog i tehničkog kadra. Isto tako, avion s istim dimenzijama teretne kabine bi uvelike olakšao udruženu uporabu transportnih kapaciteta jer bi se teret mogao standarizirati prema jednom tipu aviona.

Međutim, svakodnevni nas život uči i da razlike mogu biti bogatstvo jer ondje gdje C-27J zaostaje, C-295M prednjači i obratno pa bi se njihovi korisnici u tom smislu mogli nadopunjavati. Ako su potrebe prepoznate i prioriteti dobro posloženi, jedan od ta dva aviona bi trebao moći zadovoljiti potrebe bilo kojeg korisnika. ■

EUROSATORY

Ugledna francuska izložba vojne opreme Eurosatory 2012 održat će se od 11. do 15. lipnja 2012. u Parizu. To je jedanaesta po redu izložba, iako smještena u Francuskoj ima globalno značenje, kako po broju izlagača tako i po utjecaju

Moderno izlaganje vojne opreme i naoružanja, medijski snažno popraćeno i marketinški dobro pripremljeno, relativno je nova pojava. No, to ne znači da izložbi nije bilo i prije. Samo su bile manje javne i okrenute poslovnoj publici, a često i obavijene velom tajnovitosti.

Globalizacija je i tu promijenila pristup, pa su proizvođači oružja i vojne opreme, osobito nakon kraja Hladnog rata, počeli rabiti modele jačeg javnog prezentiranja koje su dotad jako dobro razvile slične industrije kao što su automobiliška ili pak zrakoplovna.

Organiziranje izložbi dobar je način da se na jednom mjestu okupe proizvođači, kupci i svi oni koji imaju neki interes za to područje. Slijedom takve poslovne i marketinške strategije krenuli su i proizvođači oružja.

Jedna od najvećih svjetskih izložbi vojne i obrambene tematike je Eurosa-

tory koji će se od 11. do 15. lipnja 2012. održati u Parizu. Izložba koja je na neki način prethodnik današnjeg Eurosatoryja je prvi put organizirana 1967. u francuskoj vojnoj bazi Satory. Nazočilo je tridesetak izlagača, a organizator je bila francuska Uprava za vojne nabave Direction générale de l'armement (DGA).

Nakon Hladnog rata i nestanka bipolare podjele svijeta obrambena industrija, dotad snažno nacionalno i blokovski orijentirana sve se više globalizira. Tako je 1992. održana prva izložba Eurosatory, sa snažnom europskom orijentacijom. Mjesto održavanja više nije vojna baza već poznati izložbeni prostor Le Bourget.

Koncept je očito dobro pogoden i već 1994. pretežno europskim proizvođačima pridružuju se i tvrtke iz SAD-a. Iduća izložba, održana 1996. bila je korak dalje jer su sudjelovale i tvrtke iz Ruske

Federacije. Rast važnosti i broja izlagača kontinuirano se nastavlja sve do danas.

Od 2002. izložba se seli na novi izložbeni prostor Paris-Nord Villepinte.

Porast broja izlagača

Od prvih tridesetak izlagača 1967. stalno raste zanimanje industrije za sudjelovanje na izložbi. Tako je 2006. izlagalo njih 1083 a bilo je 48.000 posjetitelja, od toga su 50% bili stranci. Iduća izložba, održana 2008. privukla je 117.000 posjetitelja, 117 izaslanstava i 1210 izlagača. Održana je na ukupnom prostoru od 125.000 metara četvornih.

Zadnja izložba održana 2010. okupila je 1327 izlagača iz 54 države, a omjer je 70% stranih i 30% domaćih, francuskih izlagača. Izložbu je te godine posjetilo 126 službenih izaslanstava iz 74 države. Izložbu je posjetilo 53.566 posjetitelja profesionalaca iz 130 država, uključivši

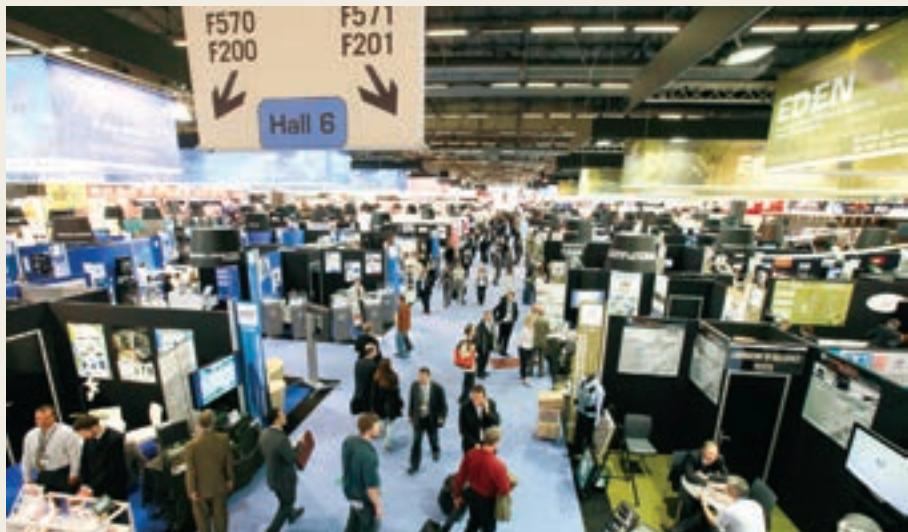
7740 predstavnika oružanih snaga i sigurnosnih agencija iz 108 država. Održana je na 143.600 metara četvornih izložbenog prostora.

Uprava izložbe navodi da je broj izlagača u 2010. povećan za 10% što je u doba globalne ekonomske krize vrlo dobar rezultat i potvrda dobre poslovne i izložbene politike koju su brojni globalni proizvođači vojne opreme prepoznali kao priliku za predstavljanje. Na tim rezultatima se može planirati stabilna poslovna budućnost.

Najveći broj izlagača dolazi iz matične države, Francuska je zastupljena s 401 izlagačem, a slijede veliki proizvođači naoružanja i vojne opreme. Tako su iz SAD-a došla 133 izlagača, iz Ruske Federacije 23.

Godine 2010. sudjelovale su 54 države, među njima prvi put i Saudijska Arabija, Kina, Estonija, Mađarska, Portugal, a postavljeno je i 30 nacionalnih izložbenih paviljona. Postotak povratka izlagača kreće se oko 65%, što u Eurosatoryju smatraju visokim postotkom, pa je očito da je izložba stvorila solidnu bazu stalnih izlagača.

Najviše tvrtki koje su 2010. izlagale na Eurosatoryju dolazi iz Francuske, ukupno 401. Zatim slijede tvrtke iz SAD-a kojih je bilo 133, a nakon toga slijede tvrtke iz Njemačke, ukupno 120. Tvrtki iz Velike Britanije bilo je 93, a slijedi Izrael s ukupno 58 izlagača. Sudjelovala su i 44 izlagača iz Italije, 37 iz Češke, 30

Izložbu je 2010. posjetilo 53.566 osoba

Jedna od najvećih svjetskih izložbi vojne i obrambene tematike je Eurosatory koji će se od 11. do 15. lipnja 2012. održati u Parizu. Izložba koja je na neki način pretvodnik današnjeg Eorosatoryja je prvi put organizirana 1967. u francuskoj vojnoj bazi Satory. Nazočilo je tridesetak izlagača, a organizator je bila francuska Uprava za vojne nabave Direction générale de l'armement (DGA).

iz Švicarske, 28 iz Švedske, 26 iz Nizozemske, 24 iz Španjolske, 21 iz Rusije, 15 iz Poljske te 8 izlagača iz Hrvatske.

Iako izložba nudi mnoštvo atraktivnih izložaka jedan od njezinih važnih dije-

lova pomalo je skriven od očiju javnosti. Riječ je o poslovnim sastancima. Izložbe su, osim dobre prigode da se proizvodi prikaz javnosti i mogućnost da se susretu predstavnici tvrtki iz različitih država i s raznih kontinenata.

Prema statistici Eurosatoryja na izložbi 2010. bilo je 5550 poslovnih sastanaka, a od toga je 4150 sastanaka bilo iz obrambenog područja. Na tim je poslovnim sastancima sudjelovalo 470 tvrtki iz 40 država. Od 2010. uveden je posebni format sastanak iz kategorije sigurnosti, održano je 1400 sastanaka, sudjelovalo je 300 sudionika iz 27 država.

Poslovni sastanci omogućavaju izlagačima da u kratkom roku organiziraju sastanke sa zainteresiranim kolegama oko moguće suradnje ili bilo kojeg pitanja od zajedničkog interesa. Okupljanje brojnih predstavnika tvrtki na izložbi prirodno nameće međusobno komuniciranje, razmjenu iskustava, planova i istraživanje mogućih zajedničkih projekata u budućnosti.

Posjetitelji

Izložbu 2010. posjetilo je 53.566 ljudi, a u odnosu na prethodnu izložbu zabilježeno je povećanje od 2,2 posto. Stalan rast broja posjetitelja i njihova struktura potvrđuju Eurosatory kao jednu od globalno najvažnijih vojnih izložbi vojne i obrambene tematike. Statistike posjetitelja koje vodi uprava izložbe pokazuju porast broja posjetitelja koji

Od ukupnog broja posjetitelja 2010. bilo je 7740 pripadnika raznih vojski

Sve veća uloga besposadnih sustava vidi se u porastu broja izlagača koji ih nude

dolaze iz Južne Amerike, Bliskog istoka i Sjeverne Amerike.

Prema statistici oko 30 posto posjetitelja su direktori i drugo upravljačko osoblje, 21 posto dolazi iz proizvodnje, 17 posto posjetitelja dolazi iz marketinga, a 10 posto iz istraživanja i razvoja. Pritom treba spomenuti da je izložba u najvećem dijelu ustvari skup profesionalaca iz obrambenog i sigurnosnog sektora. Tu se okupljaju ljudi koji proizvode i oni koji kupuju te proizvode te je njihova međusobna interakcija i druženje jedan od elemenata koji je teško izraziti postocima i statističkim pokazateljima. Nesumnjivo je da mogućnost njihova međusobnog upoznavanja i uspostavljanja neformalnih, prijateljskih veza jedan od rezultata koji mogu imati multipli-

Prema statistici Eurosatoryja na izložbi 2010. bilo je 5550 poslovnih sastanaka, a od toga je 4150 sastanaka bilo iz obrambenog područja. Na tim je poslovnim sastancima sudjelovalo 470 tvrtki iz 40 država. Od 2010. uveden je posebni format sastanak iz kategorije sigurnosti, održano je 1400 sastanaka, sudjelovalo je 300 sudionika iz 27 država. Poslovni sastanci omogućavaju izlagačima da u kratkom roku organiziraju sastanke sa zainteresiranim kolegama oko moguće suradnje ili bilo kojeg pitanja od zajedničkog interesa.

rajući učinak i sinergiju koja znatno nadmašuje jednostavan matematički zbroj izlagača i posjetitelja.

Od ukupnog broja posjetitelja 2010. bilo je 7740 pripadnika raznih vojski (uključivši i 491 generala), iz ukupno 108 država, što je 29 posto ukupnog broja posjetitelja. Riječ je o krajnjim korisnicima čija su zapažanja, mišljenja, iskustvo i prijedlozi od posebnog značenja za proizvođače diljem svijeta.

Posebnosti

Jedna od posebnosti izložbe Eurosatory je organiziranje tehnoloških klastera u koje se okupljaju izlagači sličnih proizvodnih područja. Iskustvo je pokazalo da je to učinkovit pristup u privlačenju posjetitelja. Tako je na izložbi 2010. organizirano nekoliko klastera: "Operacijska medicina", "Besposadne letjelice i roboti", "Obuka i simulacije" i "Integrirana elektronika".

Stvarni prikazi i demonstracije raznih sustava jedan su od najboljih načina da se potencijalni kupci najbrže i najjednostavnije upoznaju s njihovim značajkama i mogućnostima. Na Eurosatoryju se demonstracije organiziraju dvaput dnevno, u realističnim uvjetima, omogućavaju gledateljima dinamički prikaz sustava. Iskustvo pokazuje da se nakon demonstracije povećava posjet štandu izlagača koji je obavio demonstraciju na poligonu.

Konferencije se organiziraju u formatu radionica najdužeg trajanja do dva sata. Često se uspoređuju operativni zahtjevi s rješenjima koje nudi industrija, u raznim područjima rada i djelovanja modernih oružanih snaga.

Osim toga izložba se organizira u modernom izložbenom prostoru koji osim prostora nudi i mnoge druge danas važne usluge koje olakšavaju aktivnosti izlagača i posjetitelja. S obzirom na to da je izložba u Parizu, organizatori su to iskoristili da pojačaju prestiž i glamur same izložbe. Pri tome se koriste znamenitostima Pariza kao izvrsnom pozadinom, pa se tako tijekom izložbe za sudionike organiziraju prijami u muzeju Louvre i drugim znamenitim građevinama Pariza. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ORUŽANE SNAGE RH**

**ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORU
SREDIŠNICA ZA UPRAVLJANJE OSOBLJEM**

**objavljuje interni
OGLAS**

**za popunu dočasničkih i časničkih dužnosti
u Bojnu za specijalna djelovanja**

KRITERIJI ZA PRIJAVU KANDIDATA

Kandidat, uz opće uvjete utvrđene člankom 19. i 20. Zakona o službi u oružanim snagama RH ("NN" broj 33/02., 58/02., 175/03., 138/04., 76/07., 88/98. i 124/09), mora ispunjavati sljedeće temeljne kriterije:

- dragovoljnost za upućivanje na selekcijski postupak i obuku te raspored na dužnost u Bojnu za specijalna djelovanja (u dalnjem tekstu BSD),
- navršene dvije godine djetalne vojne službe u tekućoj kalendarskoj godini,
- vojnik mlađi od 27 godina,
- dočasnik i časnik mlađi od 35 godina,
- vojnik i dočasnik sa srednjom stručnom spremom ili višom razinom civilne izobrazbe,
- dočasnik i časnik u standardu ili mogućnosti daljnog profesionalnog razvoja,
- zdravstvena sposobnost za raspored na dužnost odnosno skupinu dužnosti na temelju Popisa minimalnih zdravstvenih zahtjeva za odabir i raspoređivanje – rotaciju u ustrojstvene jedinice OSRH-a s posebnim uvjetima popune,
- psihička sposobnost za raspored na dužnost odnosno skupinu dužnosti u sastavu BSD-a,
- obavljena sigurnosna provjera.

Uz temeljne kriterije kandidati trebaju ispunjavati sljedeće, dodatne kriterije za raspored na dužnost/skupine dužnosti u sastavu BSD-a:

Časnik u borbenim satnijama

- osobni čin prč/pkr ili npr/pfr,
- dragovoljnost za sudjelovanje u međunarodnim vojnim misijama/operacijama,
- funkcionalno-motorička sposobnost A kategorije za DVO raspoređene u postrojbe za provođenje specijalnih djelovanja do razine satnije – borbeni dio,
- vozački ispit najmanje B kategorije,
- plivač.

Uz ispunjavanje prethodnih kriterija prednost imaju kandidati:

- s višim službenim ocjenama,
- sa znanjem engleskog jezika (III. stupnja, odnosno STANAG 1-1-1-1 ili $\geq 70\%$ ALCPT),
- sa znanjem rada na računalu (MS OFFICE),

- sa završenim tečajevima ili obukom:
 - padobranstvo, ronjenje, alpinizam, skijanje,
 - streljaštvo, borilačke vještine,
 - POVRS, topništvo,
- s vozačkim ispitom C kategorije.

Dočasnik u borbenim satnijama

- osobni čin vojnik do narednik,
- dragovoljnost za sudjelovanje u međunarodnim vojnim misijama/operacijama,
- funkcionalno-motorička sposobnost A kategorije za DVO raspoređene u postrojbe za provođenje specijalnih djelovanja do razine satnije – borbeni dio,
- vozački ispit najmanje B kategorije,
- plivač.

Uz ispunjavanje prethodnih kriterija prednost imaju kandidati:

- s višim službenim ocjenama,
- sa znanjem engleskog jezika (III. stupnja, odnosno STANAG 1-1-1-1 ili $\geq 70\%$ ALCPT),
- sa znanjem rada na računalu (MS OFFICE),
- sa završenim tečajevima ili obukom:
 - padobranstvo, ronjenje, alpinizam, skijanje,
 - streljaštvo, borilačke vještine,
 - POVRS, topništvo,
- s vozačkim ispitom C kategorije.

Zainteresirani kandidati dostavljaju popunjenu prijavu na obrascu "Prijavnica za popunu ustrojstvenih jedinica OS RH s posebnim uvjetima popune" putem:

- matične ustrojstvene jedinice kandidata,
- promidžbenog tima,
- neposredno, u Središnjicu za upravljanje osobljem, vojarna IIlica 256b, 10000 Zagreb ili na fax: 01/37-84-604 do 20. ožujka 2012.

Sve potrebne informacije mogu se dobiti na broj telefona 01/37-84-636.

U sukob Jordana i PLO-a na jordanskom tlu u rujnu 1970. umiješala se Sirija. Tako je započeo jedan od najtežih međuarapskih ratova, koji je završen jordanskom pobjedom, a PLO je protjeran u susjedni Libanon

JORDAN 1970. - 1971.

Palestinski borci u planinama istočno od rijeke Jordan, fotografiju je 1969. snimio Thomas R. Koeniges. Nedugo nakon ove demonstracije PLO-ovci su ratovali s jordanском vojskom

Poraz arapskih zemalja i gubitak nadzora nad teritorijem nekadašnje Palestine u ratovima s Izraelem 1948. i 1967. godine je stvorio veliku palestinsku izbjegličku zajednicu u Jordanu. Nakon prvog rata s Izraelem, u kojem je uz ostale arapske zemlje sudjelovao i Jordan (Transjordanija), iz Palestine je izbjeglo 780 tisuća od 1,3 milijuna Arapa koliko ih je živjelo u trenutku podjele. Linija prekida vatre iz 1949. je ostavila Transjordaniju nadzor nad dijelom Palestine na zapadnoj obali rijeke Jordan. Pripojila ga je 1950., a naziv države je promijenjen u Hašemitsko

Kraljevstvo Jordan. U ratu 1967. Jordan je izgubio Zapadnu obalu, a na drugu stranu rijeke je prešlo novih 250 tisuća Palestinaca. Jordan je nakon 1967. postao središte palestinskog otpora Izraelu. Brojna palestinska zajednica, koja je činila otprilike polovinu jordanske populacije, je postala izvor nemira i povod za pogranične sukobe s Izraelem.

Atentati i otmica

Jordansko prihvaćanje mira s Izraelem u kolovozu 1970. je izazvalo novu eksploziju nezadovoljstva Palestinaca. Kralj Hussejn I. se 1. rujna našao na meti

neuspjela atentata palestinskih fedajina. Događaj je doveo do prvih okršaja jordanske vojske s PLO. Palestinsko kršenje jordanskog suvereniteta je kulminiralo 5. rujna koordiniranom otmicom pet međunarodnih putničkih zrakoplova. Otmicu je izvela jedna od brojnih palestinskih skupina koje djeluju u Jordanu - Narodni front za oslobodenje Palestine. Tri zrakoplova su prizemljena u jordanskoj pustinji na uzletište Dawson's Field koje su nadzirali Palestinci, a zatim uništena pred televizijskim kamerama. Otmica zrakoplova, i kasniji napad na kolonu automobila kojom je putovao

kralj Hussein bila je kap koja je prelila čašu strpljenja vlasti.

Jordanska vojska je 16. rujna počela napad na palestinske paravojne formacije u sjevernim gradovima Ammanu, Az Zarqi te Irbidu. Jordanski plan je predviđao četrdesetosmosatnu vojnu akciju u kojoj će jedna pješačka divizija napasti Palestince sjeverno prema Ammanu, dok je jedna mehanizirana divizija trebala s područja Salta napasti prema jugoistoku te tako zatvoriti fedajine u kliješta. No Palestinci su pružili ogorčen otpor i planovi o brzom svršetku operacije su propali. Kvalifikaciji sukoba kao građanskog rata je pridonijela činjenica da se određen broj jordanskih Arapa borio na palestinskoj strani dok je dio Palestinaca podupro jordansku vojsku.

Sirijski angažman i upozorenje SAD-a

Sukob je dobio međunarodni karakter pošto je 20. rujna u pomoć fedajinima priskočila Sirija, s čijim je režimom PLO bio blisko povezan. Sirija je već nakon izbijanja sukoba poslala preko granice manje komandoske postrojbe. Ubrzo je jordansku granicu kod Ramthe prešla cijela sirijska pješačka divizija pojačana s tri tenkovske i mehanizirane brigade i oko 200 tenkova te brigadom tzv. Palestinske oslobodilačke vojske unovačenom među palestinskim izbjeglicama.

Prvih nekoliko dana nakon početka sirijske invazije situacija na sjevernom bojištu je za jordansku stranu bila iznimno teška. Kralj Hussein je bio prisiljen prerasporediti veliki dio svojih snaga od borbi s fedajinima u zaustavljanje Sirijaca. Unatoč odlučnom jordanskom otporu, sirijska je vojska do noći prvog dana borbi zauzela strateški važno raskrije putova i spremala se nastaviti napredovanje prema jugu i glavnom gradu Ammanu.

SAD su pozvali Siriju na povlačenje svojih snaga te je Washington otvorio mogućnost intervencije na strani Jordana. Suočen s realnom mogućnošću da mala jordanska vojska bude poražena, kralj Hussein je od Washingtona zatražio zračne udare na sirijske tenkove.

Oteti putnički avioni eksplodirali su početkom rujna 1970. na aerodromu Dawson's Field. Za teroristički akt odgovorni su bili pripadnici PLO-a. Uskoro je Jordan krenuo u otvorenu intervenciju

Amerikanci su se obratili Izraelu. Izrael je djelomice mobilizirao oružane snage, a njegovi su zrakoplovi upali u jordanski zračni prostor. Pod prijetnjom potpunog izraelskog miješanja u rat, gubitka polovine angažiranih tenkova te političkog pritiska najvažnijeg sirijskog saveznika SSSR-a, Damask je 24. rujna odlučio prekinuti daljnje operacije i povući trupe s jordanskog teritorija.

Druga faza i epilog rata

Prekid vatre između jordanske vojske i fedajina je dogovoren 25. rujna. Njime je završena prva faza rata. Na temelju uvjeta primirja sve palestinske postrojbe su trebale biti povučene iz Jordana na položaje "prikladne za nastavak borbe s Izraelom". Sredinom listopada je u Ammanu potpisana novi sporazum

Husseina i Arafata kojim su palestinski fedajini priznali jordanski suverenitet. Ipak, u srpnju 1971. je počela druga faza slamanja palestinskog vojnog utjecaja na jordanskom tlu. Jordanska vojska je poduzela završnu ofenzivu na uporišta fedajina u planinskom području Ajlouna, sjeverozapadno od glavnog grada Ammana. Nekoliko dana poslije je jordanska vlada objavila da su likvidirane sve palestinske baze te da je većina od 2300 aktivnih fedajina zarobljena.

Procjene broja poginulih u ratu variraju od dvije do pet tisuća, od čega je samo na jordanskoj strani bilo oko šest stotina mrtvih. Rat je bio veliki ispit za lojalnost jordanske vojske monarhiji. Iako je otprilike pet tisuća vojnika otkazano poslušnost kralju Husseinu, najveći dio oružanih snaga, posebno postrojbe koje su popunjavale beduinska plemena, u cjelini je ostao pouzdanim kraljevim osloncem.

Političke posljedice u arapskom svijetu su nakon nasilnog obračuna s Palestinima za Jordan bile velike. Kralj Hussein potpuno je izoliran u arapskim političkim krugovima koji su ga smatrali odgovornim za izbijanje međuarapskog rata. U Siriji je nedugo nakon miješanja u rat u Jordanu vojnim udarom na vlast došao Hafez al Assad koji je puna tri desetljeća dominirao sirijskom politikom. Vodstvo PLO-a i većina palestinskih izbjeglica su nakon rata napustili Jordan i premjestili se u drugu susjednu zemlju Libanon, koji će se sedamdesetih godina pretvoriti u novo ratno žarište regije. ■

Foto: Jordanian American Association

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Informacije iz promidžbenih biltena srpskih snaga o događajima u Lici, u jesen 1991. (III. dio)

U prvom broju "Informativnog ratnog biltena Štaba TO Skupštine općine Gračac", tiskanom 1. studenoga 1991., uz sadržaje koji su objavljeni u prethodna dva Hrvatska vojnika, nalazi se i tekst "predsjednika Izvršnog vijeća SO-e Gračac Dušana Vještice" o oživljavanju privrede u ratnim uvjetima, koji je za bilten priredio Mile Sovilj. Spomenuti članak svjedoči o nastojanju vodstva samoproglašene "Krajinе" da, jednako kao u političkom i vojnog pogledu, stvori uvjete da se i gospodarstvo na tom području čvrsto poveže s gospodarskim subjektima iz Republike Srbije:

Zbog uske povezanosti sa privrednim subjektima iz većih centara Republike Hrvatske i od strane hrvatske vlasti provedene totalne blokade, svi radni kolektivi na području opštine Gračac, koji su imali takav status, ostali su bez posla.

Gorak okus takvog, po mnogo čemu političkog odnosa, u Gračacu su najprije osjetili radnici bivšeg proizvodnog pogona zagrebačke tvornice "Šimecki". a zatim su istu sudbinu doživjeli "Kožara" koja je poslovala u sastavu Tvornice kože iz Zadra, konfekcija "Odjeća" koja je radila u sklopu zagrebačkog "Kamenskog" a potom i Željeznički čvor, poslovница Privredne banke Zagreb, SDK, PTT, Elektrolika i drugi.

Sve u svemu bez posla je na taj način u opštini Gračac ostalo oko 1500 radnika ili gotovo dvije trećine ukupnog broja svih zaposlenih.

Na osnovu opredjeljenja politike SAO Krajine o čvrstom povezivanju sa privrednim subjektima iz Republike Srbije, ali nije rečeno da se pokidaju svi odnosi sa privredom Hrvatske već da se ti odnosi gdje je to moguće i ako ne idu na štetu krajinskih poduzeća, mogu zadržati, privreda opštine Gračac u cijelosti se postupno preorientiše na poslovnu saradnju i veze sa preduzećima iz Srbije.

Uz pomoć Beogradskog "Centrotexila" već nekoliko mjeseci, sa manjim prekidima uslovljenim ratnim prilikama koje ovdje vladaju, odvija se proizvodnja u Tvornici obuće Gračac. Ovih dana, nakon jednomjesečnog

zastoja, proizvodnja u ovom kolektivu sa oko 500 zaposlenih, ponovo je krenula. Osiguran je posao za oko 280 radnika.

Sa proizvodnjom su krenuli i u "Kožari", gdje su se također orijentisali na saradnju sa Beogradskim "Centrotexilom". Poslovi proizvodnje odvijaju se i u pogonu HTZ opreme i u mokrom dijelu za štavljenje sirove kože, ali je broj uposlenih smanjen zbog aktivisanja velikog broja radnika u jedinicama JNA, a u normalnim okolnostima posla ima za svih, oko 100 zaposlenih radnika.

Kako se očekuje, ovih dana sa radom bi trebali početi i zaposleni u konfekciji "Kamensko", a preko Privredne komore Srbije traži se poslovni partner koji će preuzeti ovaj proizvodni pogon sa oko 450 zaposlenih i najmodernejom opremom, od koje je jedan dio kompjuterski, ili da mu osigura posao i tržište.

Željezničari, njih oko 400, svoj status vide u sastavu Željeznice Krajine, SDK se već povezao sa SDK u Novom Beogradu, na istom putu je i Banka, a Elektrolika kao i PTT vezat će se za istoimena Javna preduzeća u Krajini.

Da bi se proizvodnja koliko toliko odvijala i normalizovala u uslovima opšte mobilizacije, Izvršno vijeće Skupštine opštine Gračac, donijelo je odluku da se zbog neposredne ratne opasnosti privremeno suspenduju organi upravljanja u svim preduzećima, a njihove funkcije preuzmu direktori.

U skladu sa odlukom o oživljavanju proizvodnje u radnim kolektivima i vraćanja života u Gračac, koji je zadnjih mjesec dana postao sablasan grad, Izvršno vijeće je poništilo odluku o zatvaranju svih ugostiteljskih objekata na području opštine Gračac i donijelo novu, kojom dozvoljava normalan rad ugostiteljima."

Nakon spomenutog članka, M. Sovilj je u istom biltenu priredio i članak u kojem govori o "razvoju događaja na relaciji opština Gračac - mjesne zajednice Lovinac, Sv. Rok i Ričice, koji su eskalirali u trenutnu ratnu situaciju". Dakako, autor članka kao krivce za "trenutnu ratnu situaciju"

optužuje hrvatsko vodstvo, nazivajući ga "ustaškom i fašistoidnom vlašću":

Nekad skladni i pod plaštom bratstva i jedinstva građani, ali nikad potpuno jasni, odnosi srpskog i hrvatskog stanovništva na području opštine Gračac, naglo su se pogorsali dolaskom ustaške i fašistoidne vlasti u Republici Hrvatskoj. Već predizborna i izborna kampanja prošle godine iako to mnogima nije bilo "dovoljno" jasno bile su samo uvod u sadašnju ratnu situaciju koju su srpskom narodu u Hrvatskoj nametnuli protagonisti stvaranja Nezavisne države Hrvatske.

Međutim, oparen 1941.-om godinom srpski narod u Hrvatskoj je rekao "NE" i odlučno se suprostavio takvim namjerama ustaša. Iako je htio i bio raspoložen da svoje pitanje riješi demokratskim sredstvima, srpski narod u Hrvatskoj je ipak bio prinuđen da prihvati rat jer je "mlada hrvatska demokracija" sve više ugrožavala, preko svojih bojovnika, etničke teritorije na kojima stoljećima živi srpski živalj.

Nakon provedenih izbora u kojima je u opštini Gračac pobjedila Srpska demokratska stranka, odnosi između srpskog i hrvatskog djela opštine, odnosno između Gračaca i Lovinca naglo su zahladili od odluke odbornika SO-e Gračac (odлуka donijeta na sjednici SO-e održanoj potkraj juna prošle godine) da se pripoji Zajednici opština Sjeverne Dalmacije i Južne Like sa sjedištem u Kninu.

Devet odbornika hrvatske nacionalnosti sa područja Lovinca, Sv. Roka i Ričica odmah po održanom glasanju, napustili su sjednicu SO-e i od tada se nikad više nisu ni pojavili na njoj iako su im pozivili uredno slati. Međutim oni su odmah najavili osnivanje sopstvene opštine i najavili da ne priznaju opština Gračac u ni kom pogledu. Odmah potom u Lovinac su doveli jednog od najvećih jastrebova Hrvatske demokratske zajednice dr. Šimu Đodana koji im je dao hadzezeovsku i ustašku injekciju kako da se u buduće poнаšaju. Uskoro Policijska uprava iz Gospića u Lovincu formira tkz. policijsku postaju iako je do tada javni red i mir korektno održavala Stanica javne bezbednosti iz Gračaca. ■

DUHOVNOST

Vjerovati ili ne vjerovati Post 22, 1-2. 9a. 10-13. 15-18; Mk 9,2-10 fra Marko MEDO

Svakoga dana činimo tolike čine ljudske vjere: vjerujemo novinama, vjerujemo prijateljevoj riječi, vjerujemo televiziji, vjerujemo glasinama i, često, vjerujemo onima koji govore laži. Sve je to čin vjere jer prepostavlja povjerenje u onoga koji nešto kaže.

Što je vjera?

Najbolje možemo vidjeti u Abrahamovoj povijesti koja je povijest vjere. Ovom čovjeku Bog reče: "Gledaj, načiniti ćeš od tebe veliki narod. Pogledaj na nebo i zvijezde prebroj ako ih prebrojiti možeš: toliko će biti tvoje potomstvo".

Toga trenutka to se činilo nemogućim. Štoviše, izgledalo je poput šale: naime, Abraham nije imao djece jer je Sara bila neplodna! Pa ipak, Abraham povjerova i sav njegov život bio je posljedica te vjere. Povjerovao je u ljudski nemoguće. I što se dogodilo? Mi danas vidimo našim očima potpuno ispunjenje Božjeg obećanja: danas se više od dvije milijarde osoba prepoznaće u Abrahamovoj vjeri: Bog mu daje do znanja da traži njegovu suradnju, ali i društvo koje okružuje Abrahama nudi mu svoje zahtjeve i prijedloge: danas se ista stvar događa i s nama. Bog daje obećanje Abrahamu, ali to obećanje ostaje skriveno za dugo vrijeme: I Abraham se prepusta; sve ulaže na Boga, rekao bi Pascal. Abraham shvaća da je jedina sigurnost u životu Bog; ostale sigurnosti, ako se ne naslanjaju na Njega, jesu prijevara. On shvaća da čovjek, iako vjeruje u Boga, prije ili poslije susreće se s boljim, s kušnjom, žrtvom: a to je odlučan trenutak vjere, jer kad se sruše svi ljudski razlozi, ostaje Bog sam kao razlog vjere.

Isus dolazi u naš svijet i živi život poniznosti, siromaštva, strpljivosti i žrtve: put toliko drugaćiji od naših putova. Prihvataća progonstvo i navješta apostolima Svoju muku: to je put koji zahtijeva vjeru. Apostoli nisu spremni i odmah upadaju u krizu. Petar se buni a Isus ga opominje kako bi sazrio. I

Isus priprema apostole na sablazan muke: zapravo Božje strpljenje je uvijek sablazan za čovjeka: i danas!

Isusov poziv apostola u tišinu Tabora i pokazivanje skrivenog božanstva kao da im želi reći: "Pouzdajte se u Boga! Pod zemljom se sjeme čini mrtvo, naprotiv u sebi ono nosi sjaj cvijeta: riječ je samo o tome da treba doći njegov trenutak". Mogu ubiti vjernike, mogu mučiti pravednike... može se dogoditi da Isusovi učenici trpe progone, može se dogoditi da je osoba vjerna Evanđelju neshvaćena i oklevetana... ali ovo je samo cijena jedne kratke zime: na proljeće će proganjeni pravednik biti pobjednik.

Pouzdajte se u Boga! Prepustite se Njemu!

Da bismo razumjeli ovaj govor, potrebna nam je vjera: Uskrsli Krist je već dokaz istinitosti Svoje riječi. A mi, u Njemu, već se osjećamo dijelom proljeća ovoga svijeta.

Apostoli pred svjetлом Preobraženja reagiraju preko Petrovog glasa koji kaže: "Gospodine, ostanimo ovdje! Načinimo tri sjenice!" (Mk 9,5).

Iza ovih riječi krije se odbijanje borbe, odbijanje hoda, odbijanje patnje: dakle, odbijanje života. Petar želi ostati, ne želi više sići u dolinu. On misli častiti Boga tako da mu sagradi sjenicu ili ostavljajući mu rezervirani prostor. Naprotiv! Bog se tako ne časti! Bog se časti čitavim životom. Potrebno je sići u dolinu: Bog se ljubi kroz trud, sva-kodnevnim radom, pateći i umirući.

Zaključne riječi Preobraženja jesu: "Ovo je Sin moj ljubljeni! Njega slušajte!" (Mk 9,7).

Preputstite se Njegovu vodstvu: slijedite ga do Kalvarije: gdje ljubav pobjeđuje kroz patnju!

A mi, zar možemo razmišljati o nekom drugom putu?

A mi, zar možemo drugačije pobijediti?

A mi, zar možemo drugačije vjerovati?

VREMELPOV

11. ožujka 1698.

Umro fra
Luka Ibrišimović

Hrabri hrvatski borac protiv Turaka, franjevac Luka Ibrišimović, umro je 11. ožujka 1698. u rodnoj Požegi u 78. godini života. Ibrišimović se obrazovao na poznatim franjevačkim učilištima, te postao gvardijanom samostana u Budimu i župnikom u Pešti. Kada se vratio u domovinu, imenovan je župnikom u tadašnjoj turskoj Požegi i generalnim vikarom zagrebačke biskupije na okupiranom dijelu Slavonije. Misao na kojoj je neumorno radio bila je oslobođenje Slavonije od Turaka i njezino sjedinjenje s Banskom Hrvatskom. Ibrišimović je zbog toga pisao na sve strane o turskom nasilju te putovao po cijeloj Hrvatskoj pronoseći glas o stradanjima naroda pod osmanlijskim jarmom. Turska ga je vlast nekoliko puta zatvarala zbog buntovništva, pa je čak osuđen na smrt. Spašen je zahvaljujući velikoj otkupnini. Kada su 1683., za vrijeme opsade Beča, saksonski pješaci i poljsko konjaništvo pod vodstvom Jana Sobjeskog porazili vojsku Kara Mustafe, ohrabrena Evropa počela se buditi. Na poticaj pape, Habsburška Monarhija, Mletačka Republika i Poljska sklopile su protuturski savez - Svetu ligu, kako bi zauvijek otklonili osmanlijsku opasnost od Europe. Dok je carska vojska oslobođala Ugarsku, hrvatske čete pod zapovjedništvom Nikole Erdödyja ratovale su u Hrvatskoj. Hrabri Luka Ibrišimović stao je na čelo vojske u velikome narodnom ustanku u Slavoniji i na brdu Sokolovcu pokraj Požege 1689. pomogao sjajnoj pobjedi nad Turcima.

O njegovim pothvatima pjevale su se narodne pjesme, što je pridonijelo da ime tog neustrašivog franjevca, nazvanog i Sokol, živi u narodu već tri stotine godina.

10. ožujka 515. prije Krista - završen

jeruzalemski hram

12. ožujka 1537. - Turci osvojili Klis, u boju

poginuo ban Petar Kružić

12. ožujka 1938. - Hitler izvršio Anschluss

(pripojenje) Austrije

14. ožujka 1997. - posljednji ispraćaj Siniše Glavaševića na zagrebačkom Mirogoju

Leon RIZMAUL

Priredio: Mladen PALIĆ

Tvrta Lytro počela je s dostavom Light Field kamere prvim kupcima koji su obavili predbilježbu. Lytro Light Field kamera predstavljena je u listopadu prošle godine, a osim nesvakidašnjeg dizajna ima i nešto drugačiju funkcionalnost. Kockastog oblika, s

LAGANA LYTROVA KAMERA

malim touchscreen zaslonom, Lytro ne nalikuje ni na jedan standardni fotoaparat, no nudi mnogo više mogućnosti. Kao prvo aparat funkcionira na principu "usmjeri i okini", dakle ne morate paziti jeste li objekt stavili u dobar fokus, jer sve to možete poslje složiti onako kako vama odgovara. Kamera ne fokusira fotografije tijekom snimanja, već korisnik poslje na računalu odabire fokus, ovisno o

vlastitim željama. Na taj je način moguće izraditi različite inačice jednom snimljene fotografije. Unutar kućišta od anodiziranog aluminija smještena je f/2 leća s 8x optičkim zoomom koja ima inovativni light field sensor sposoban uhvatiti 11 milijuna zraka svjetlosti pri okidanju fotografije. Vrijeme paljenja je gotovo instantno i kamera je odmah spremna za slikanje. Na gumenom dijelu kamere nalaze se

dvije fizičke tipke: jedna za paljenje kamere, a druga za okidanje slike. Na istom dijelu kamere nalazi se i klizač za zumiranje. Zaslon osjetljiv na dodir omogućava pregled i manipulaciju slike s preglednog, minimalističkog korisničkog sučelja. Dolazi u tri modela, odnosno boje. Najjeftiniji od 8GB košta 399, a najskuplji 499 dolara i ima kapacitet 16 GB, što je dovoljno za otprilike 750 slika.

ADOB PREDSTAVIO PHOTOSHOP ZA IPAD

Iako Adobe već ima aplikaciju za iPad - Adobe Photoshop Express, ona je samo limitirana inačica Photoshopa, dobra za neke osnovne stvari. No, ako vam je potrebno više mogućnosti, onda će Photoshop Touch biti korisnija aplikacija. Novi Adobeov alat zbog hardverskih zahtjeva namijenjen je za iPad 2 uređaje i omogućuje korisnicima stvarati slojevite slike do maksimalne rezolucije od 1600 x 1600 pixela te koristiti razne alate i efekte za obradu slike. Osim navedenog, PS Touch uključuje i Scribble Selection Tool za uklanjanje objekata sa slike, a za ispunu se može rabiti sadržaj snimljen kamerom tableta. Tu je i mogućnost pretraživanja slika kroz Google Image tražilicu te dijeljenje slika na Facebook ili Adobe Creative Cloud servisu, na koji možete pohraniti slike u slojevitom formatu i nastaviti je obradivati u Photoshopu CS5. Aplikacija sadrži i pomoć koja vas korak-po-korak upoznaje s raznim tehnikama obrade slika: zanimljiva je mogućnost trodimenzionalnog pogleda na slojevitu sliku koji dobijete tako da dvaput "tapnete" na sliku i povučete je u stranu. "Photoshop Touch spaja čari Photoshopa i njegove osnovne značajke s praktičnošću tableta, dajući moć uređivanja slika milijunima ljudi", rekao je David Wadhwanji iz Adobea.

SAMSUNG GALAXY NOTE 10.1

Samsung je predstavio još jedan uređaj iz svoje Galaxy Note serije - Note 10.1. Uređaj ima dijagonalnu zaslona od 10,1 inča WXGA PLS TFT rezolucije 1280 x 800 piksela te dolazi sa S Penom. Tako uređaj mnogo preciznije reagira na pišanje pasivnom olovkom po zaslonu i, što je još važnije, preciznije prepoznaće jačinu pritiska. Tablet je vrlo tanak i lagan, no dovoljno velik da ga je nužno rabiti s dvije ruke. Pogonjen je dvojezgre-

nim 1,4GHz procesorom, ima 1GB RAM-a i potporu za HSPA+ te radi na posljednjoj inačici Googleova operativnog sustava - Ice Cream Sandwich. Na tržištu će biti dostavljen s 16, 32 i 64 GB memorije. Rezolucija kamere iznosi 3,15 MP, dok se s prednje strane nalazi kamera rezolucije 2MP za videorazgovore. Galaxy Note 10,1 dostavljat će se s raznim zanimljivim softverima poput Adobeeva Photoshopa Touch.

HTC ONE X

HTC One X je 4,7" Android smartphone uređaj pogonjen novim NVIDIA Tegra 3 četverojezgrevim procesorom takta 1,5 GHz u kombinaciji s 1 GB RAM-a te Ice Cream Sandwichem kao operacijskim sustavom. Podatkovni se prostor sastoji od 32 GB interne memorije bez potpore za microSD kartice, što HTC nadoknađuje s još 25 GB besplatnog online prostora koji Dropbox ustupa na dvije godine. Zaslon je izrađen u Super LCD2 tehnologiji s HD rezolucijom od 1280 x 720 točaka i Gorilla Glass zaštitom. Sučelje je dograđeno na Sense 4.0. HTC One X ima pozadinski fotoaparat s rezolucijom od 8 megapiksela koji se uključuje i može okinuti prvu fotografiju

već za 0,7 sekundi. Uz to, donosi potporu za HDR snimanje te ima takozvani Dual Shooter koji omogućuje da se snimaju fotografije istodobno dok se snima video u Full HD rezoluciji. Aparat ima i vrlo širok kut snimanja, od 22 mm, na kojem se blenda može otvoriti do f/2.0. One X je vrlo elegantan, njegovo kućište od polikarbonске plastike debelo je 9,29 mm, površina pozadine je pomalo reljefna, što pridonosi boljem ležanju u ruci i prilično je otporna na ogrebotine... Zbog toga što je vrlo tanak, One X se ne čini golemim, pa mu raskošna dijagonala nudi užitak u uporabi koji ne ide na štetu praktičnosti.

Marijo RELJANOVIC

Koncert za Ilok

Na slici je prikazan plakat za dobrovorni koncert pomoći iločkom kraju, što je održan 24. ožujka 1992. u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Iločki kraj, najistočniji dio Hrvatske, odmah na početku agresije našao se u okruženju. Već 7. svibnja 1991. JNA je blokirala most Bačka Palanka – Ilok preko Dunava i zaposjela položaje s iločke strane. Nakon odlučne obrane Vukovara JNA je poduze-

Lijepo ti je / u našem Srijemu
**/ DOBROTVORNI KONCERT / za pomoć
iločkom kraju**
Autor: D. i S. Kovačević
Izdavač: Zavičajni klub šitelja grada Iloka
Zagreb, 1992.
Tisak u boji
Veličina: 1000 x 355 mm

la napad na područje Iloka. Nalazeći se u pozadini, ono je bilo stalna prijetnja za prometnice Tovarnik – Vukovar i Tovarnik – Vinkovci, kojima je išao glavni smjer napada na Vukovar. Od 14. listopada 1991. napadnuti su i okupirani Bapska, Opatovac, Mohovo, Šarengrad i Lovas, a 17. listopada 1991. iz Iloka je prognano više od pet tisuća njegovih građana i stanovnika okolnih napadnutih sela koji su pred terorom srpskih napadača potražili utočište u Iloku.

M. Malović, *Ostajemo u Iloku*, Zagreb, 2000., str. 45-75; *Krvava istina / Općina Lovas in memoriam*, Lovas, 2007.; "Vratite nam domove: otvoreno pismo Iločana uglednicima u svijetu", *Večernji list*, 15. 2. 1992., str. 7; R. Rakić, B. Dubravica, *Kratak pregled vojnih djelovanja u Domovinskom ratu*, str. 72-73.

35

BROJ 387 / 9. OŽUJKA 2012.

HRVATSKI VOJNIK

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3786-348

Marketing i financije: Igor Vitanović, (igor.vitanovic@mohr.hr), tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.alexanderpalace.org

Aleksandrova palača je prilično dobra stranica posvećena **posljednjem ruskom caru Nikolaju II.** i njegovo obitelji. S obzirom na trud koji je u nju uložen, bilo bi logično pomisliti da autor dolazi iz Rusije. No ime Bob Atchison govori da je riječ o entuzijastu koji dolazi iz anglosaksonskog govornog područja. Broj detalja na www.alexanderpalace.org je zista impresivan, naučit ćete mnogo ne samo o posljednjim Romanovima nego i o nizu drugih stvari iz njihova vremena i okružja. Multimediju s velikim fotografijama slobodno zaboravite. Unatoč tome site je vrlo lijepo dizajniran, a fotografija ima mnoštvo, premda su male rezolucije. Problem je prilično mali font slova pa dulje i detaljnije čitanje može dosaditi.

D. VLADOVIĆ

web info

www.hrvatski-vojnik.hr